

Aluehallintovirasto

Pelastustoimen palvelut Helsingissä 2024

Aluehallintoviraston
asiantuntija-arvio

Pauliina Kopra
Mira Leinonen
Sampsa Lintunen
Eero Nyman

Etelä-Suomen aluehallintovirasto

Pelastustoimi ja varautuminen

Pelastustoimen palvelut Helsingissä 2024

21.10.2025

-

Pauliina Kopra

Mira Leinonen

Sampsa Lintunen

Eero Nyman

Aluehallintovirastojen julkaisuja 301/2025

ISSN-2343-3132

ISBN-978-952-7481-50-9

Painopaikka

2025

KUVAILULEHTI

Aluehallintovirastojen julkaisuja 301/2025

Tekijät Kopra Pauliina, Leinonen Mira, Lintunen Sampsa ja Nyman Eero	Julkaisu-aika 21.10.2025		
	Toimeksiantaja(t) -		
	Toimielimen asettamispäivä -		
Julkaisun nimi Pelastustoimen palvelut Helsingin kaupungin pelastuslaitoksessa 2024			
Tiivistelmä Onnettomuuksien ehkäisyn palveluiden saatavuus vastaa pääosin suunnitelmia ja tavoitteita. Turvallisuusviestintä on monikanavaista ja aktiivista. Havaitut puutteet koskivat palontutkintaa. Valvonta on laadullisesti hyvällä tasolla, mutta määrällisesti tavoitteet alittuivat selkeästi resurssivajeen ja henkilöstön vaihtuvuuden vuoksi. Helsingissä on syntynyt valvontavelkaa. Pääosin pelastuslaitoksen suorituskyvyt eri onnettomuustyypppeihin on riittävällä tasolla. Pelastustoiminnan palvelujen osalta toimintavalmiuteen liittyvää korjausvelkaa on pyritty vähentämään, kun toimintavalmiuteen kohdistuvat vaatimukset ovat samaan aikaan kasvaneet. Pelastuslaitoksella on tällä hetkellä riittävästi henkilöstöä pelastustoiminnan palveluiden tuottamiseen. Ulkoisiin pelastussuunnitelmiin liittyvää prosessia tulee kehittää. Sopimuspalokuntatoiminta vastaa tarvetta ja sen edistämistä varten ollaan laatimassa pitkän tähtäimen suunnitelmaa. Yhteiskäyttötilojen suunnittelu yhdessä pelastuslaitoksen päätoimisen henkilöstön kanssa on suositeltavaa. Väestönsuojeluun varautumisen suorituskyky on hyvällä tasolla ja suunniteltuja kehittämistoimenpiteitä voidaan pitää oikeansuuntaisina. Helsinki on laajentanut investointien kokonaisinvestointitasoa merkittävästi tulevinä vuosina. Investoinneilla on laaja vaikutus pelastustoimen palveluverkkoon, toimintavalmiuden kehittämiseen ja pelastustoimen suorituskykyyn. Investoinnit ovat tarpeellisia ja perusteltuja.			
Asiasanat Pelastustoimi Asiantuntija-arvio Palvelutaso Hyvinvointialue			
ISSN (painettu) xxxx-xxxx	ISBN (painettu) xxxx-xxxx	ISSN (verkkojulkaisu) 2343-3132	ISBN (verkkojulkaisu) 978-952-7481-50-9
Kokonaissivumäärä 62		Kieli Suomi	Hinta -
Julkaisija Etelä-Suomen aluehallintovirasto		Paino -	

INFORMATIONSSIDA
Regionförvaltningsverkens publikationer 301/2025

Sammanställd av Kopra Pauliina, Leinonen Mira, Lintunen Sampsa och Nyman Eero		Utgivningsdatum 21.10.2025	
		Uppdragsgivare -	
		Datum för tillsättandet av organet -	
Publikationens titel Räddningsväsendets tjänster i Helsingfors välfärdsområde 2024			
Referat Tillgången till tjänster för förebyggande av olyckor motsvarar i huvudsak planerna och målen. Säkerhetskommunikationen sker via flera kanaler och är aktiv. De observerade bristerna gällde brandutredningar. Tillsynen är av god kvalitet, men kvantitativt underskreds målen tydligt på grund av resursbrist och personaländringar. I Helsingfors har det uppstått en tillsynsskuld. Räddningsverkets kapacitet för att hantera olika typer av olyckor är i huvudsak på en tillräcklig nivå. Vad gäller räddningsverksamhetens tjänster har man strävat efter att minska reparationsskulden i anslutning till aktionsberedskapen samtidigt som kraven på aktionsberedskapen har ökat. Räddningsverket har för närvarande tillräckligt med personal för att producera räddningsverksamhetens tjänster. Processen för externa räddningsplaner bör utvecklas. Avtalsbrandkårsverksamheten motsvarar behovet och en långsiktig plan håller på att utarbetas för att främja den. Det rekommenderas att gemensamma lokaler planeras tillsammans med räddningsverkets ordinarie personal. Kapaciteten inom beredskapen för befolkningsskydd är på en god nivå och de planerade utvecklingsåtgärderna kan anses gå i rätt riktning. Helsingfors har utökat den totala investeringsnivån för investeringar avsevärt för de kommande åren. Investeringarna har en omfattande inverkan på räddningsväsendets servicenät, utvecklingen av aktionsberedskapen och räddningsväsendets kapacitet. Investeringarna är nödvändiga och motiverade.			
Ämnesord Räddningsväsendet Expertbedömning Servicenivå Välfärdsområde			
ISSN (tryckt) xxxx-xxxx	ISBN (tryckt) xxxx-xxxx	ISSN (webbpublikation) xxxx-xxxx	ISBN (webbpublikation) xxxx-xxxx
Sidantal 62	Språk -		Pris -
Utgivare Regionförvaltningsverket i Södra Finland		Tryckeri -	

Sisällysluettelo

1	Onnettomuuksien ehkäisyn palvelut	7
2	Pelastustoiminnan palvelut	18
3	Pelastustoiminnan suunnitelmat	34
4	Pelastustoimen vapaaehtoistoiminta	38
5	Väestönsuojelun palvelut	43
6	Pelastustoimen palvelujen laatu ja sen kehittämistarve	48
7	Pelastustoimen investointien tarve ja vaikutukset	57
8	Menetelmät ja laatuseloste	59
9	Lähteet ja arvioinnissa käytetty taustaineisto	61

Lukijalle

Aluehallintovirasto valmistelee pelastustoimen järjestämislain (613/2021) 14 §:n mukaisesti alueellaan pelastustoimen palvelutason ja rahoituksen tason riittävyyden arvioimiseksi vuosittain asiantuntija-arvion hyvinvointialueittain. Asiantuntija-arvioissa tarkastellaan ja arvioidaan pelastustoimen palvelutasoa tehtäväkohtaisesti, pelastustoimen palvelujen tarvetta, saatavuuden ja laadun toteutunutta ja arvioitua tulevaa kehitystä sekä investointien tarvetta ja vaikutuksia.

Asiantuntija-arviot toimitetaan sisäministeriölle ja julkaistaan julkisessa tietoverkossa. Asiantuntija-arvioilla on merkittävä asema sisäministeriön, valtiovarainministeriön ja hyvinvointialueiden vuosittaisissa neuvotteluissa.

Vastuu pelastustoimen järjestämisestä on vuoden 2023 alusta alkaen 21 hyvinvointialueella ja Helsingin kaupungilla. Vuonna 2025 laadituissa arvioissa tarkastellaan pelastustoimen palveluja ja niiden tasoa sisällöllä, joka on määritelty sisäministeriön asetuksessa hyvinvointialueen seuranta- ja arviointivelvollisuudesta sekä aluehallintoviraston asiantuntija-arviosta (21.12.2022/1213).

Arvioinnin pääasiallinen tietolähde on hyvinvointialueiden vuosittaiset selvitykset. Arvioinnissa käytetään lisäksi muuta valvontatyössä esille tullutta tietoa, kuten kanteluratkaisuja ja korjausmääräyksiä. Lisäksi arvioinnissa hyödynnetään hyvinvointialueen omavalvonnan tuottamaa tietoa, keskeisiä toimintaa määrittäviä dokumentteja, kuten palvelutasopäätöksiä, sekä PRONTO-tilastoja (pelastustoimen resurssi- ja onnettomuustilastot).

Asiantuntija-arviot tarjoavat jäsenneltyä tietoa keskeisistä pelastustoimen palvelujen järjestämisen osa-alueista alueellisille ja kansallisille päättäjille, viranhaltijoille ja asiantuntijoille. Arviot tukevat myös hyvinvointialueiden toiminnan suunnittelua.

Asiantuntija-arvion luonnos oli Helsingin pelastuslaitoksella kommentoitavana 10.-17.6.2025. Pelastuslaitos kommentoi luonnosta ja esitti tietoihin tarkennuksia.

Kiitämme Helsingin pelastuslaitoksen yhteyshenkilöitä ja asiantuntijoita hyvästä yhteistyöstä ja panostuksesta arviointikokonaisuudessa.

1 Onnettomuuksien ehkäisyn palvelut

Onnettomuuksien ehkäisyn palveluja ovat pelastustoimelle kuuluva

- ohjaus, neuvonta ja turvallisuusviestintä
- palontutkinta
- yhteistyö onnettomuuksien ehkäisemiseksi
- onnettomuuskehityksen seuranta
- hyvinvointialueiden yhteistoiminnassa hoitamien onnettomuuksien ehkäisyyn ja valvontaan kuuluvien tehtävien asianmukaisuuden valvonta
- valvontatehtävät
- valmiustarkastukset.

Tässä luvussa arvioidaan onnettomuuksien ehkäisyn palvelujen tarvetta, saatavuutta ja kehittämistarvetta.

Alueen palvelujen tuottamiseen vaikuttavat keskeiset havainnot toimintaympäristössä tapahtuneista muutoksista liittyvät väestörakenteen muutoksiin, teknologian kehitykseen ja uusien energiamuotojen yleistymiseen. Myös sään ääri-ilmiöt ja julkisen talouden heikkeneminen ja turvallisuusympäristön muutos vaikuttavat palvelujen suunnitteluun ja tuottamiseen.

1.1 Ohjaus, neuvonta ja turvallisuusviestintä

Pelastustoimelle kuuluvaa ohjausta ovat muun muassa

- rakentamisen, pelastussuunnitelmien laatimisen ja poistumisturvallisselvitysten laatimisen ohjaus ja viranomaisen suorittama arviointimenettely
- omatoimisen varautumisen tukeminen
- pelastustoimen laitteiden ja laitteistojen kunnossapidon ohjaaminen.

Pelastustoimelle kuuluvaa neuvontaa ovat muun muassa neuvontapuhelin- ja neuvontasähköpostipalvelut. Turvallisuusviestintää ovat muun muassa yleisötapahtumat, turvallisuuskoulutus, sosiaalisen median viestintä ja mediaviestintä.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Ohjauksen ja neuvonnan palvelut on tuotettu alueella suunnitellusti. Palvelujen tarve on hieman lisääntynyt akkujen ja muiden energialähteiden yleistymisen myötä. Lisäksi muuttunut turvallisuustilanne on lisännyt kiinnostusta väestönsuojia ja väestönsuojelua kohtaan.

Yleinen ohjaus ja neuvonta perustuvat suurelta osin valvontakäynneillä tarjottuun palveluun sekä päivystävän palotarkastajan toimintaan.

Keskeisin ohjauksen ja neuvonnan palvelujen kehittämistarve liittyy uusiin energiamuotoihin. Osaamisvaatimusten kasvuun vastataan alueella kouluttamalla henkilöstöä oman organisaation ulkopuolella, myös ulkomailla.

Turvallisuusviestinnän määrälliset tavoitteet alue saavutti pääosin, mutta yläkouluiikäisten koulutuksessa alue jäi hieman omasta tavoitteesta koulutettujen

määrässä. Koulutustilojen muutokset pienensivät koulutusryhmiä ja vaikuttivat palvelutuotantoon. Turvallisuusviestintää toteuttivat päätoiminen onnettomuuksien ehkäisyn henkilöstö ja sopimuspalokunnat, ei operatiivinen pelastushenkilöstö. Viestintä oli monikanavaista ja aktiivista. Turvallisuuskouluttajien virat täytettiin, mikä lisäsi perehdytyksen tarvetta. Vuonna 2024 alue osallistui aiempaa vähemmän isoihin yleisötapahtumiin, mutta sopimuspalokuntien aktiivisuus varmisti tavoitteiden täyttymisen. Lisäksi alue järjesti kaksi laajasti tavoittanutta some-maratonia sekä muita sosiaalisen median tapahtumia. Esimerkiksi pelastuslaitoksen Giphy-animaatioiden näyttökerrat olivat 62,8 miljoonaa näyttökertaa vuonna 2024.

Alue seurasi asiakasorganisaatioiden turvallisuuden kehittymistä asiakaspalvelukyselyllä ja asiakkaiden palautteilla. Vuonna 2024 kerättyjen palautteiden vastaajista 97,0 % arvioi, että saatu palvelu auttoi parantamaan organisaation tai toiminnan turvallisuutta erittäin hyvin tai melko hyvin. Puolestaan 70,3 % vastaajista erittäin hyvin ja 26,7 % vastaajista melko hyvin.

Kehittämistarpeeksi alue on tunnistanut ruotsin ja englannin kielen osaamistarpeen kasvun. Lisäksi selkokielisen materiaalin tarve on kasvussa.

Muu tieto

Aluehallintoviraston PRONTO-tilastojen (taulukko 1) perusteella alue tuotti turvallisuusviestinnän palveluja pääosin edellisvuoden tapaan. Tilaisuuksien määrä suhteessa asukasmäärään oli hieman alle valtakunnallisen keskiarvon ja vähemmän kuin viereisillä alueilla. PRONTOn lukujen perusteella alue toteutti hieman edellisvuotta vähemmän messukäyntejä ja muita yleisötilaisuuksia, mutta järjesti enemmän turvallisuuskoulutusta.

Taulukko 1: Kooste turvallisuusviestinnästä Helsingissä vuonna 2024.¹

Turvallisuusviestintä Helsingissä		Edellinen vuosi	Valtakunnallinen keskiarvo 2024
Tilaisuuksien lukumäärä (kpl/1000 asukasta)	752 kpl (*1,1)	769 kpl (*1,2)	(*1,5)
Osallistujia väkiluvusta	8 % (56 503 hlöä)	12 % (76 780 hlöä)	13 %
Osallistujien osuudet toteutustavoittain			
Valistuskampanja	< 1 %	< 1 %	13 %
Messut tai muu yleisötilaisuus	67 %	76 %	56 %
Turvallisuusneuvonta	< 1 %	< 1 %	6 %
Turvallisuuskoulutus	32 %	24 %	25 %

¹ Pelastustoimen toimenpidetilasto PRONTO. Tiedot haettu 6.2.2025.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Ohjaus, neuvonta ja turvallisuusviestintä toteutuivat suunnitelmien mukaan ja vahvistivat asukkaiden ja asiakasorganisaatioiden turvallisuutta. Jatkossa painopisteeksi nousevat uuden energiateknologian asiantuntijuus ja kieliosaamisen laajentaminen.

1.2 Palontutkinta

Palontutkinnan tavoitteena on vastaavien onnettomuuksien ehkäisy ja vahinkojen rajoittaminen sekä pelastustoiminnan ja toimintavalmiuksien kehittäminen.

Palontutkinnassa arvioidaan tulipalon syttymissyy ja selvitetään palon syttymiseen ja leviämiseen vaikuttaneet tekijät, palosta aiheutuneet vahingot ja pelastustoiminnan kulku. Palontutkinta on jaettu tyypillisesti tasoille 1–3².

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Alue on jäänyt hieman palontutkinnalle asetetuista tavoitteistaan, sillä kaikkia tutkintakynnyksen ylittäneitä tulipaloja ei voitu tutkia. Alueen mukaan tämä johtuu resurssien käytössä ja kohdentamisessa tapahtuneista muutoksista ja ongelmista vuonna 2024. Asiaan tuo helpotusta tiivis tutkintayhteistyö poliisin ja pelastuslaitoksen välillä.

Palontutkinnan osalta keskeinen kehittämistarve tulevaisuudessa on tutkinnan riittävä resursointi. Toteutunut resurssi 0,7 henkilötyövuotta jäi viime vuosina palontutkintaan osoitetuista resursseista 1,1 henkilötyövuotta.

Muu tieto

Pelastuslaitoksen esille tuoma palontutkinnan tavoitteista jääminen näkyy PRONTO-tilaistoissa (taulukko 2). Aluehallintoviraston tilastojen mukaan alueella tapahtuu verrattain paljon tulipaloja. Vuonna 2024 alue jäi vakavia henkilö- tai omaisuusvahinkoja aiheuttaneiden tulipalojen tutkinta-aktiivisuudessa alle valtakunnallisten keskiarvojen.

Tahallisten ja tuottamuksellisten tulipalojen ilmoittamisessa alue jäi myös alle valtakunnallisen keskiarvon, joskin kokonaisuutena ilmoitusprosentti hieman nousi edellisvuodesta. Alueella ilmoitetaan tahallisia ja tuottamuksellisia tulipaloja myös onnettomuuspaikalla suullisesti poliisipartiolle.

² Pelastuslaitosten palontutkinnan käsikirja (2014). s. 11–12.

Taulukko 2 II-tason palontutkinta Helsingissä vuonna 2024.³

Palontutkinta Helsingissä vuonna 2024		Koko maa
Tulipaloja alueella yhteensä lkm.	793 kpl	11 876 kpl
Syttymissyö on voitu arvioida vähintään tasolla I	85 %	88 %
Taso II kaikista tulipaloista (*lukumäärä)	2 % (*14)	3 % (*415)
Taso II syttymiskohdasta levinneistä rakennuspaloista	15 %	20 %
Taso II vakavia henkilövahinkoja aiheuttaneista tulipaloista	100 %	89 %
Taso II yli 200 000 omaisuusvahinkoja aiheuttaneista rakennuspaloista	38 %	68 %
Taso II vakavia henkilö -tai omaisuusvahinkoja aiheuttaneista	62 %	75 %
Edellisen vuoden vertailuarvo	75 %	67 %
Vakavia henkilö- tai omaisuusvahinkoja tapausten lkm.	13 kpl	269 kpl

Taulukko 2 Pelastuslain 41 §:n mukaiset ilmoitukset poliisille Helsingissä vuonna 2024.⁴

41 §:n mukaiset ilmoitukset Helsingissä		Koko maa
Ilmoitettu lkm.	173 kpl	2509 kpl
Ei ilmoitettu lkm.	290 kpl	2334 kpl
Yhteensä lkm.	463 kpl	4843 kpl
Ilmoitus % (lakisääteinen velvollisuus 100 %)	37 %	52 %
Ilmoitus % edellisenä vuonna	30 %	54 %

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Alueen palontutkinta on hieman jäänyt määrällisesti tutkinnan tavoitteista. Jo edellisessä vuotta 2023 koskevassa asiantuntija-arviossa on tuotu esiin se, että alueen rajalliset resurssit rajoittavat ajoittain palontutkinnan toteuttamista. Alueen tulee jatkossa kohdentaa henkilöresursseja palontutkintaa siten, että kaikki tutkintakynnyksen ylittäneet tulipalot voidaan tutkia ja tutkittua tietoa sovelletaan järjestelmällisesti muussa pelastuslaitoksen toiminnassa. Alueen tulipalojen määrän perusteella alueella on potentiaalia tuottaa tutkittua tietoa tapahtuneista tulipaloista onnettomuuksien ehkäisemiseksi ja oman toiminnan kehittämiseksi.

³ Pelastustoimen toimenpidetilasto PRONTO. Tiedot haettu 14.3.2025.

⁴ Pelastustoimen toimenpidetilasto PRONTO. Tiedot haettu 5.2.2025.

1.3 Yhteistyö onnettomuuksien ehkäisemiseksi

Pelastuslaitoksen tulee onnettomuuksien ehkäisemiseksi ja turvallisuuden ylläpitämiseksi toimia yhteistyössä muiden viranomaisten ja alueen yhteisöjen ja asukkaiden kanssa ja osallistua paikalliseen ja alueelliseen turvallisuussuunnittelutyöhön.

Muita viranomaisia ovat esim. rakennusvalvontaviranomaiset, kaavoitusviranomaiset, ympäristöterveydenhuollon viranomaiset, poliisi ja sosiaali- ja terveystyöviranomaiset. Yhteistyötahona ovat lisäksi nuohoojat.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Vuonna 2024 alue lisäsi resursointia Kaupunkiympäristöyksikköön ja aloitti yhteistyön Ilmastoyksikön kanssa ilmastonmuutoksen vaikutusten ennakointia. Yhteistyö viranomaisten, pelastuslaitosten, sopimuspalokuntien ja kaupunkiorganisaation sisällä on ollut tiivistä. Alue on osallistunut onnettomuuksien ehkäisyn kehittämiseen sekä valtakunnalliseen tietojärjestelmähankkeeseen. Yhteistyö alueen liikennesuunnittelun kanssa tukee pelastustoiminnan toimintavalmiusaikojen parantamista ja rakenteellisen paloturvallisuuden ohjaus keskittyy erityisesti uudis- ja korjausrakentamiseen sekä kaavoitukseen, joille Helsingissä on suuri tarve.

Kehittämistarpeita on havaittu erityisesti henkilöstöresurssien ja osaamisen vahvistamisessa vastaamaan kaupunkirakenteen monimuotoistumista, vaativaa rakentamista ja uusien energiamuotojen yleistymistä. Lisäksi tarvitaan tiiviimpää yhteistyötä sosiaali- ja terveystoimen kanssa ikääntyvän väestön turvallisuuden varmistamiseksi sekä nuohoojien kanssa tehtävän yhteistyön vahvistamista. Tarkemmat kehittämiskohteet on kuvattu Helsingin pelastustoimen palvelutasopäätöksessä.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Alue tekee tiiviissä kaupunkiympäristössä aktiivista yhteistyötä eri viranomaisten ja muiden toimijoiden kanssa. Erityisesti pelastuslaitos on kehittänyt kaupungin sisäistä yhteistyötä pelastustoiminnan toimintaedellytysten varmistamiseksi. Kehittämistarpeiksi alue on tunnistanut uusien energiamuotojen aiheuttamat vaatimukset paloturvallisuudelle sekä ikääntyvän väestön kotona asumisen turvallisuuden.

1.4 Onnettomuuskehityksen seuranta

Onnettomuuskehityksen seurantaan kuuluu onnettomuusuhkien ja onnettomuuksien määrän ja syiden kehityksen seuranta. Seurantaan kuuluu myös omien ja yhteistyössä toteutettavien toimenpiteiden käynnistäminen.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Alue seuraa onnettomuuskehitystä osana palvelujen tuottamista. Seurannan perusteella on tehty esityksiä yhteistyöviranomaisille, koulutettu ja neuvottu sidosryhmien edustajia sekä kohdennettu resursseja.

Alue on tunnistanut tarpeen kehittää onnettomuuskehityksen seurantaan siten, että seurannalla saatu tieto voidaan hyödyntää toiminnan suunnittelussa ja johtamisessa entistä paremmin. Kaikilta osin tietoa ei vielä kyetä koostamaan

hyödynnettävään muotoon siten, että se olisi hyödynnettävissä riskianalyysityössä.

Muu tieto

Vuoden 2024 valvontakäynnillä on tuotu esiin, että pelastuslaitos pyrkii edelleen kehittämään onnettomuuskehityksen seurantaan, jotta riskiperusteinen palvelujen tuottaminen olisi jatkossa helpompaa. Tiedolla johtamisen yhteistyötä pyritään edistämään niin muiden hyvinvointialueiden kanssa kuin kaupungin sisälläkin.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Alue tekee onnettomuuskehityksen seurantaan osana normaalia toimintaa. Kehittämistarpeeksi on tunnistettu tiedon paikoin heikko hyödyntäminen suunnittelussa ja päätöksenteossa. Jo edellisessä vuonna 2023 koskevassa asiantuntija-arvioissa on havaittu, että onnettomuuskehityksen seurannan ja palontutkiminnan yhteistyö edellyttää kehittämistä.

1.5 Hyvinvointialueiden yhteistoiminnassa hoitamien onnettomuuksien ehkäisyyn ja valvontaan kuuluvien tehtävien asianmukaisuuden valvonta

Hyvinvointialue voi tuottaa järjestämisvastuulleen kuuluvat palvelut itse tai yhteistoiminnassa muiden hyvinvointialueiden kanssa. Hyvinvointialue voi myös hankkia ne sopimukseen perustuen muilta palvelujen tuottajilta. Vaikka hyvinvointialue hankkii palveluja muulta palvelujen tuottajalta, sillä säilyy vastuu palvelujen järjestämisestä ja niiden asianmukaisen tuottamisen valvonnasta.

Alueella ei ole edellä kuvattua asianmukaisuuden valvontatehtävää.

1.6 Valvontatehtävät

Pelastuslaitoksen on valvottava, että pelastuslain mukaisia yleisiä velvollisuuksia noudatetaan ja että toiminnanharjoittajat ja rakennusten omistajat ja haltijat noudattavat lain mukaisia velvoitteitaan.

1.6.1 Pelastuslain mukaiset valvontatehtävät

Pelastuslaitos valvoo pelastuslain 2 ja 3 luvun säännösten noudattamista. Valvonnan suorittamiseksi pelastuslaitoksen on tehtävä palotarkastuksia ja muita valvontatehtävän edellyttämiä toimenpiteitä.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Alueen selvityksen mukaan pelastuslain mukaisissa valvontatehtävien tarpeessa ei ole ollut muutoksia vuonna 2024. Henkilöstön suuri vaihtuvuus ja tehtäväkierto ovat vaikuttaneet tavoitteiden saavuttamiseen. Määräaikaisten palotarkastusten vuoden 2024 tavoite oli 1000 ja toteuma 698. Kaikki valvonnat on jälkivalvottu. Vuonna 2024 ollut kahdeksan henkilön resurssivajaus valvontatoiminnossa. Alueella on käytössä paloturvallisuuden itsearviointimalli asuintalojen paloturvallisuuden arvioinnissa ja valvonnan kohdentamisessa. Itsearviointi ei toteutunut vuonna 2024 pelastuslaitoksesta riippumattomasta syystä palveluntuottajan kanssa. Syntynyt vaje pyritään paikkaamaan vuoden 2025 aikana.

Paloriski-ilmoitusten osalta kaikki saapuneet ilmoitukset on käsitelty ja ryhdytty tarvittaviin toimenpiteisiin. Lisäresurssia on kohdennettu asuintalojen valvontaan. Hallintopakkeiden käyttöönotto on vähentänyt jälkivalvontoja ja yleisesti prosessi koetaan tehokkaammaksi ja nopeammaksi ratkaisukeinoksi kuin pelkkä jälkivalvonta.

Palvelun laatua ja vaikuttavuutta seurataan säännöllisesti riskienhallinnan palveluissa asiakaspalautteilla ja asiakaspalautekyselyillä. Palautteiden perusteella palveluiden on katsottu auttaneen parantamaan organisaation tai toiminnan turvallisuutta.

Kehittämistarpeena mainitaan valtakunnallisen onnettomuuksien ehkäisyn tietojärjestelmän käyttöönotto vuoden 2026 alussa ja TUVE-siirtymä vuoden 2025 aikana. Nämä tulevat vaatimaan henkilöstön kouluttamista ja osaamisen kehittämistä järjestelmien valmistelussa ja käyttöönotossa. Henkilöstöresurssiin on liittynyt vajetta. Henkilöresurssia on saatu parannettua vuoden 2025 alusta kahden henkilön verran.

Vuoden 2025 aikana kehitetään raportointia, omavalvontaa sekä tarkennetaan häiriötilanteiden ja poikkeusolojen suunnitelmia. Asuintalojen valvonnan valvottavat kohteet tulevat kaksinkertaistumaan vuonna 2025.

Muu tieto

Aluehallintoviraston PRONTO-tilastojen mukaan (taulukko 4) Suunniteltuja tarkastuksia A1-A6 kohteissa on ollut hieman edellistä vuotta enemmän. PRONTO:n luku eroaa valvontasuunnitelman luvuista. Seurannan mukaan pelastuslaitos ei ole päässyt valvontatoiminnan määrällisiin tavoitteisiin vuonna 2024.

Taulukko 4 Kooste palotarkastuksista Helsingissä vuonna 2024.⁵

Palotarkastukset 2024		Edellinen vuosi
Valvottavia A1-A6 kohteita alueella yhteensä	4435 kpl	4414 kpl
Suunnitellut määräaikaiset A1-A6 kohteiden tarkastukset (*suunniteltu määrä edellisvuodesta %)	917 kpl (*+ 9 %)	838 kpl
Keskimääräinen suunniteltu tarkastusväli A1-A6 kohteissa	4,8 vuotta	5,3 vuotta
Toteutuneet määräaikaiset A1-A6 tarkastukset suhteessa suunniteltuihin (*lukumäärä)	76 % (*695 kpl)	107 % (*898 kpl)
A1 Ympärivuorokautisessa käytössä olevat kohteet (*lukumäärä)	46 % (*65 kpl)	99 % (*117 kpl)
A2 Opetusrakennukset ja päiväkodit (*lukumäärä)	75 % (*162 kpl)	66 % (*132 kpl)
A3 Kokoonumis- ja liiketilat (*lukumäärä)	78 % (*198 kpl)	102 % (*217 kpl)
A4 Teollisuus- ja varastorakennukset (*lukumäärä)	105 % (*146 kpl)	133 % (*169 kpl)
A5 Maatalousrakennukset (*lukumäärä)	300 % (*6 kpl)	150 % (*3 kpl)
A6 Muut rakennukset ja kohteet (*lukumäärä)	72 % (*118 kpl)	145 % (*260 kpl)
Toteutuneet määräaikaiset A1-A6 tarkastukset suhteessa vuosien 2021–2023 keskiarvoon	- 16 %	-
Palotarkastuksia yhteensä / 1000 asukasta (*valtakunnallinen keskiarvo)	2 kpl (*7 kpl)	3 kpl (*7 kpl)
Asuin- ja vapaa-ajan asuinrakennusten palotarkastukset yhteensä	93 kpl	17 kpl
Asuin- ja vapaa-ajan asuinrakennusten palotarkastukset yhteensä / 10 000 asukasta (*valtakunnallinen keskiarvo)	1,4 kpl (*10,1)	0,3 kpl (*13,7)

Aluehallintovirastojen teemavalvonta pelastuslaitosten valvontatehtävästä

Vuoden 2024 teemavalvonnan johtopäätösten mukaan Helsingin pelastuslaitoksen valvontasuunnitelmassa toimenpiteitä vaativia seikkoja havaittiin yksi. Tämä koski edellisen valvontasuunnitelmakauden toteutumisen arviointia. Teemavalvonnan mukaan joitain kehittämistarpeita liittyi myös onnettomuuksien ehkäisyyn riskiperusteisten mitoitustapojen määrittämiseen ja esille tuotiin sekä muun asiakirjaohjauksen huomioinnin todentamiseen. Onnettomuuskehityksen seurannan vaikutukset valvonnan suunnitteluun tulisi myös näkyä asiakirjoista selvemmin. Valvontatoimenpiteiden, -suoritteiden ja resurssien määrittelyssä oli myös kehitettävää. Teemavalvonnan johtopäätösten mukaan Helsingin pelastuslaitos oli yksi harvoista, joilla valvontatyön toteuttaminen häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa oli suunniteltu ja ohjeistettu.

⁵ Pelastustoimen toimenpidetilasto PRONTO. Tiedot haettu 25.6.2025.

Pelastuslaitoksen valvontasuunnitelmat 2024 ja 2025

Vuoden 2024 valvontasuunnitelmaan mukaan määräaikaisen valvonnan piiriin on kuulunut 4400 kohdetta, joista noin 1000 on ollut määrä valvoa vuonna 2024.

Pelastuslaitos on kehittänyt vuoden 2025 onnettomuusehkäisyn suunnitelmaa (sisältää valvontasuunnitelman) muun muassa vuoden 2024 teemavalvonnan johtopäätösten perusteella. Suunnitelmaan on muun muassa lisätty edellisen kauden toteutumisen arviointia lokakuun tilanteen mukaan.

Valvontasuunnitelmassa käsiteltyä toteutumisen arviointia ei voida verrata PRONTO-tilastoihin, koska valvontakausi on ollut kesken.

Vuoden 2025 suunnitelmassa ei ole kerrottu määräaikaisten kohteiden lukumäärää eikä siinä ole käsitelty valvontavelan korjaamista.

Aluehallintoviraston arviointi koskien vuotta 2023

Aluehallintoviraston arvioinnissa koskien vuotta 2023 todettiin, että valvonnan määrällisessä tarkastelussa pelastuslaitos oli ylittänyt tavoitteensa ja näin ollen onnistunut purkamaan joiltakin osin kertynyttä valvontavelkaa. Jälkivalvontaa pelastuslaitos suorittaa erittäin aktiivisesti. Pelastuslaitos on parantanut onnettomuuksien ehkäisyn resursointia vastatakseen palvelutarpeisiin sekä valvontavelan purkamiseen.

Aluehallintoviraston valvontakäynnin huomiot

Aluehallintoviraston valvontakäynnillä vuonna 2024 pelastuslaitos toi esiin, että valvonnan tavoitteista tullaan jäämään vuonna 2024. Valvontavelan kertyminen on lähtökohtaisesti huomioitava aina seuraavan vuoden valvonnassa.

Henkilöstön vaihtuvuus ja uusien henkilöiden perehdytys vie paljon resursseja, joten se vaikuttaa suoraan palveluntuotantoon ja aiheuttaa muun muassa valvonnan velkaa.

Pelastuslaitos pyrkii edelleen kehittämään onnettomuuskehityksen seurantaa, jotta riskiperusteinen palvelujen tuottaminen olisi jatkossa helpompaa.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Alue sai vuonna 2023 vähennettyä syntynyttä valvontavelkaa. Vuonna 2024 velkaa muodostui merkittävästi lisää. Valvontavelan syntymistä tulee seurata aktiivisesti, ja ryhtyä aktiivisiin ja ennakoiviin toimenpiteisiin, jotta asia saadaan kuntoon. Tähän liittyen on edelleen kehittämistarpeita myös onnettomuuksien ehkäisyn suunnitelman (valvontasuunnitelman) osalta. Edellisen kauden toteutumisen arviointi ja johtopäätökset koskien koko kautta sekä valvontavelan korjaamiseksi tehtävät toimet tulee näkyä valvontasuunnitelmasta.

Pelastuslaitoksella on ollut haasteita taata riittävät valvontatoiminnan henkilöresurssit. Kehittämistarpeena on tuotu esiin tietojärjestelmiin liittyvät koulutustarpeet sekä erilaisten suunnitelmien kehittäminen. Pelastuslaitoksen esittämät kehittämistoimenpiteet nähdään oikean suuntaisina.

1.6.2 Kemikaalilainsäädännön mukaiset valvontatehtävät

Pelastusviranomaisen valvoo kemikaalien vähäistä teollista käsittelyä ja varastointia. Toiminnanharjoittajan on tehtävä ilmoitus vaarallisen kemikaalin vähäisestä teollisesta käsittelystä ja varastoinnista pelastusviranomaiselle.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Alueen selvityksen mukaan kemikaalilainsäädännön valvontatehtävien palvelutarpeessa näkyy erityisesti vihreä siirtymä ja lisääntyneet lausuntopyynnöt uusiin energiamuotoihin sekä uusiin lainsäädäntöihin liittyen. Tämä on aiheuttanut uusia tarpeita kemikaalivalvontaa toteuttavien palotarkastajien osaamisessa ja haastanut palvelun resursointia.

Palvelu ja resursointi toteutunut suunnitellusti ja ajallaan. Kaikki saapuneet kemikaalivalvonnan tehtäväksi tulleet ilmoitukset on käsitelty. Vuonna 2024 on aloitettu säännöllinen yhteistyö Säteilyturvakeskuksen kanssa.

Valvonnalla aikaansaatuina vaikutuksina mainitaan se, että kemikaalivalvontaa tekevien asiantuntijoiden aktiivisuuden ja neuvonnan ansiosta Helsingin turvallisuutta on saatu parannettua muun muassa siten, että vaarallisia kemikaaleja on saatu vaihdettua vähemmän vaarallisiin. Kemikaalipäästösten käyttöönottotarkastusten yhteydessä on annettu toiminnan aloittamiseksi ehtoja, joilla parannetaan toimijoiden ja kaupungin turvallisuutta. Esimerkiksi Helsingin kantakaupungissa on ollut merkittävä ammoniakkikylmälaitos, josta on neuvonnan perusteella poistettu vaaralliset kemikaalit. Riskiperusteisen valvonnan yhteydessä on löydetty myös uusia kemikaali-ilmoitusvelvollisia kohteita.

Kehittämistarpeet liittyvät vihreän siirtymään liittyviin osaamistarpeisiin. Resursointia tullaan tarkastelemaan tulevien vuosien aikana.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Alue on pystynyt vastaamaan kemikaalilainsäädännön mukaisiin asiakaslähtöisiin tarpeisiin määräaikojen puitteissa, ja tehtävän suorittamiseen on ollut riittävät resurssit. Alue seuraa aktiivisesti palveluntarpeessa tapahtuvia muutoksia, ja pyrkii kehittämään henkilöstön osaamista sekä varmistamaan riittävän resurssoinnin.

1.6.3 Valmiustarkastukset

Pelastusviranomaiset voivat tehdä tarkastuksia, joilla valvotaan pelastuslain mukaisia järjestelyjä suuronnettomuuksiin ja poikkeusoloihin varautumiseksi.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Pelastuslaitos on suorittanut valmiustarkastuksia vuonna 2024. Valmiustarkastusten tekeminen jatkuu säännöllisenä ja näihin liittyvää toimintaa kehitetään edelleen.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Aluehallintoviraston arvion mukaan pelastuslaitos on esimerkillisesti reagoinut toimintaympäristössä tapahtuneisiin muutoksiin ja tehostanut valmiustarkastusten tekemistä. Pelastuslaitoksella on suunnitelma

valmiustarkastusten säännönmukaisesta tekemisestä ja toiminnan kehittämisestä.

Aluehallintoviraston arvio onnettomuuksien ehkäisyn palveluihin kuuluvien pelastustoimen tehtävien tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta:

Ohjaus-, neuvonta- ja turvallisuusviestintä toteutuivat vuonna 2024 pääosin suunnitellusti ja tavoitteiden mukaisesti. Palvelujen kysyntä kasvoi ja erityisesti uusien energiamuotojen yleistyminen sekä muuttunut turvallisuustilanne lisäsivät ohjauksen tarvetta. Alue reagoi tähän kouluttamalla henkilöstöä myös oman organisaation ulkopuolella.

Turvallisuusviestintä oli monikanavaista ja aktiivista. Sopimuspalokuntien panos oli tärkeässä roolissa. Turvallisuusviestinnän määrälliset tavoitteet saavutettiin pääosin. Asiakaspalaute oli erittäin myönteistä.

Alueen palontutkinta jäi hieman määrällisesti tutkinnan tavoitteista. Alueen tulisi jatkossa kohdentaa henkilöresursseja palontutkintaa siten, että kaikki tutkintakynnyksen ylittäneet tulipalot voidaan tutkia ja tutkittua tietoa sovelletaan järjestelmällisesti muussa pelastuslaitoksen toiminnassa. Tämä on huomioitu kehittämistarpeena jo edellisenä vuonna.

Pelastuslaitoksen valvontatoiminta laadullisesti hyvällä tasolla, jos tarkastellaan asiakastyytyväisyyttä, mutta määrälliset tavoitteet alittuivat selvästi resurssivajeen ja henkilöstön vaihtuvuuden vuoksi. Tämä muodosti edelleen valvontavelkaa, jonka purkaminen on jatkossa huomioitava.

Kemikaalilainsäädännön mukainen valvonta on toteutunut alueella tarvetta vastaavasti.

Valmiustarkastuksia on tehty vuonna 2024. Tarkastustoiminta jatkuu säännöllisenä ja toiminnan kehittäminen on käynnissä.

2 Pelastustoiminnan palvelut

Pelastustoiminnalla tarkoitetaan kiireellisiä tehtäviä, joiden tarkoituksena on

- pelastaa ja suojata ihmisiä, omaisuutta ja ympäristöä onnettomuuden uhatessa tai sattuessaa
- rajoittaa onnettomuudesta aiheutuvia vahinkoja ja lieventää onnettomuuden seurauksia.

Pelastustoiminnassa tarvittavat toimenpiteet tulee voida suorittaa viivytyksettä ja tehokkaasti.

2.1 Onnettomuuskohteen tavoittamisen suorituskyky

Pelastustoiminnan toimintavalmius tulee olla toimintaympäristön riskeihin nähden riittävä. Pelastustoiminnan toimintavalmius muodostuu pelastusmuodostelmien toimintavalmiusajasta ja niiden suorituskyvystä. Kiireellisissä pelastustehtävissä onnistumiseen vaikuttaa se, kuinka nopeasti onnettomuuspaikalle saadaan tehtävällä tarvittava suorituskykyinen pelastusmuodostelma.

Vaatimukset toimintavalmiudelle

Pelastustoiminnan toimintavalmiuden suunnitteluohjeessa⁶ Suomi on jaettu 1 x 1 kilometrin kokoisiksi ruuduiksi. Ruudut on luokiteltu neljään riskiluokkaan (I–IV) sen perusteella, kuinka todennäköisiä pelastustoimen kiireelliset tehtävät ovat ruudun alueella. Kullekin riskiluokalle on asetettu enimmäisaika, jossa ruudut tulee tavoittaa. Vähimmäistavoitteena on, että kiireellisissä pelastustehtävissä ensimmäinen yksikkö saavuttaa riskiruudulle asetetun toimintavalmiusaikatavoitteen vähintään 50 %:ssa tehtävistä.

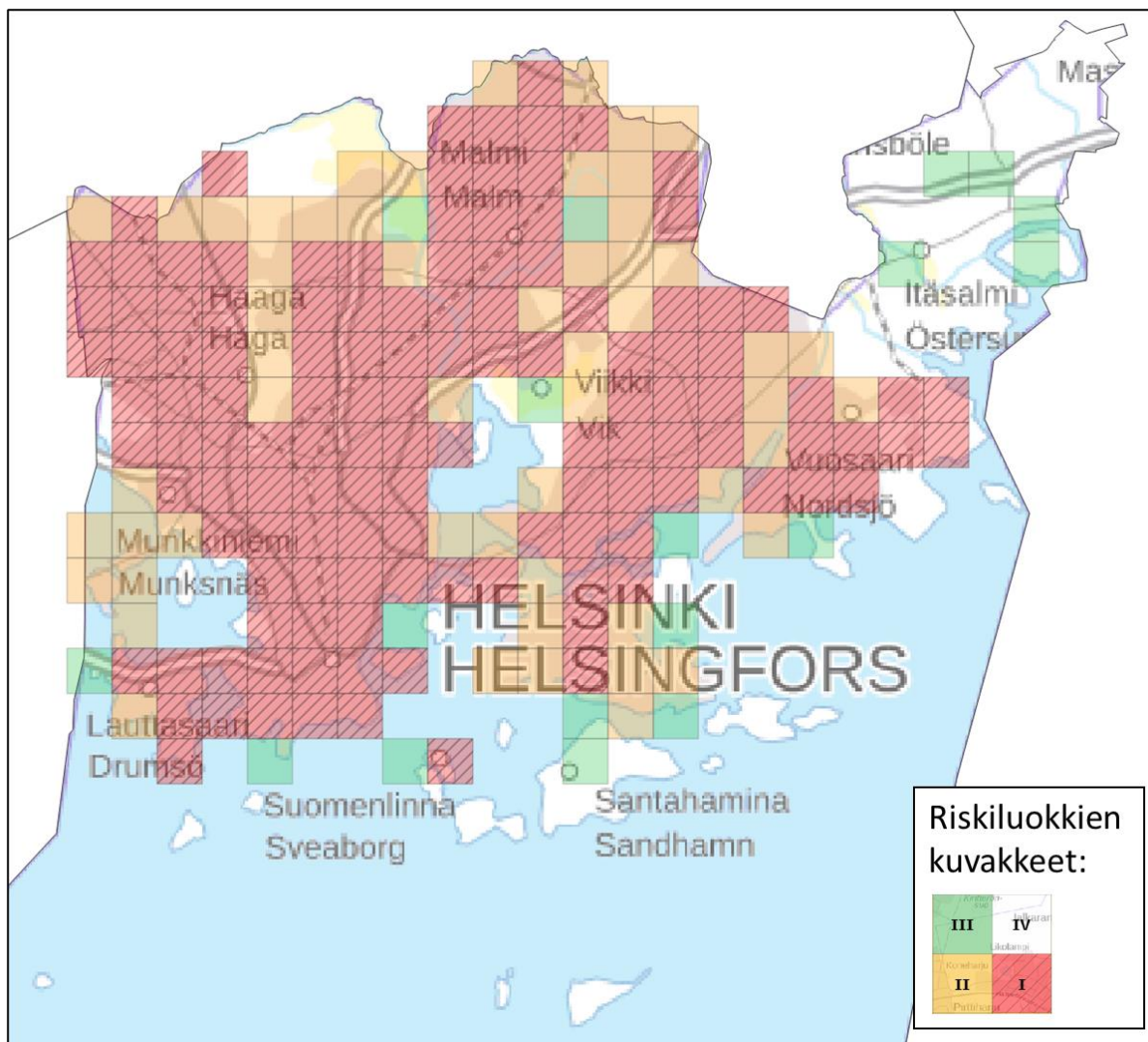
Taulukko 3: Toimintavalmiuden tavoiteajat.

Riski-luokka	1. yksikön toimintavalmiusaika	Pelastustoiminnan toimintavalmiusaika	Pelastusjoukkueen toimintavalmiusaika
I	6 min	11 min	20 min
II	10 min	14 min	30 min
III	20 min	22 min	40 min
IV	ei vaatimusta	ei vaatimusta	ei vaatimusta

Riskialuekartta

Hyvinvointialueen pelastustoimen palvelutasopäätöksessä on määritelty, että pelastustoiminnan perusvalmiuden palvelut tuotetaan alla olevan riskialuekartan mukaisesti. Helsingin riskialuekartta on esitetty alla kuvassa 1. Kuvassa punainen vinorasteroitu ruutu on riskiluokan I ruutu, oranssi riskiluokan II ruutu ja keltainen riskiluokan III ruutu.

⁶ Pelastustoimen toimintavalmiuden suunnitteluohje (SM 21/2012).

Kuva 1: Helsingin alueen riskiruudut vuonna 2024

2.1.1 Ensimmäinen yksikkö

Ensimmäisen yksikön toimintavalmiusaika on aikaväli ensimmäisen pelastustoimen yksikön hälyttämisestä siihen, kun ensimmäinen pelastustoimen yksikkö on kohteessa. Ainoastaan kiireellisesti tapahtumapaikalle siirtyneet yksiköt huomioidaan.

Ensimmäisen yksikön toteutuneen toimintavalmiusajan mediaani (taulukko 6) alueella oli 5 minuuttia 55 sekuntia vuonna 2024⁷. Edellisten kolmen vuoden aikojen mediaanien keskiarvo oli 6 minuuttia 1 sekunti, joten ensimmäisen yksikön toimintavalmiusaika on hieman parantunut edelliseen kolmeen vuoteen verrattuna

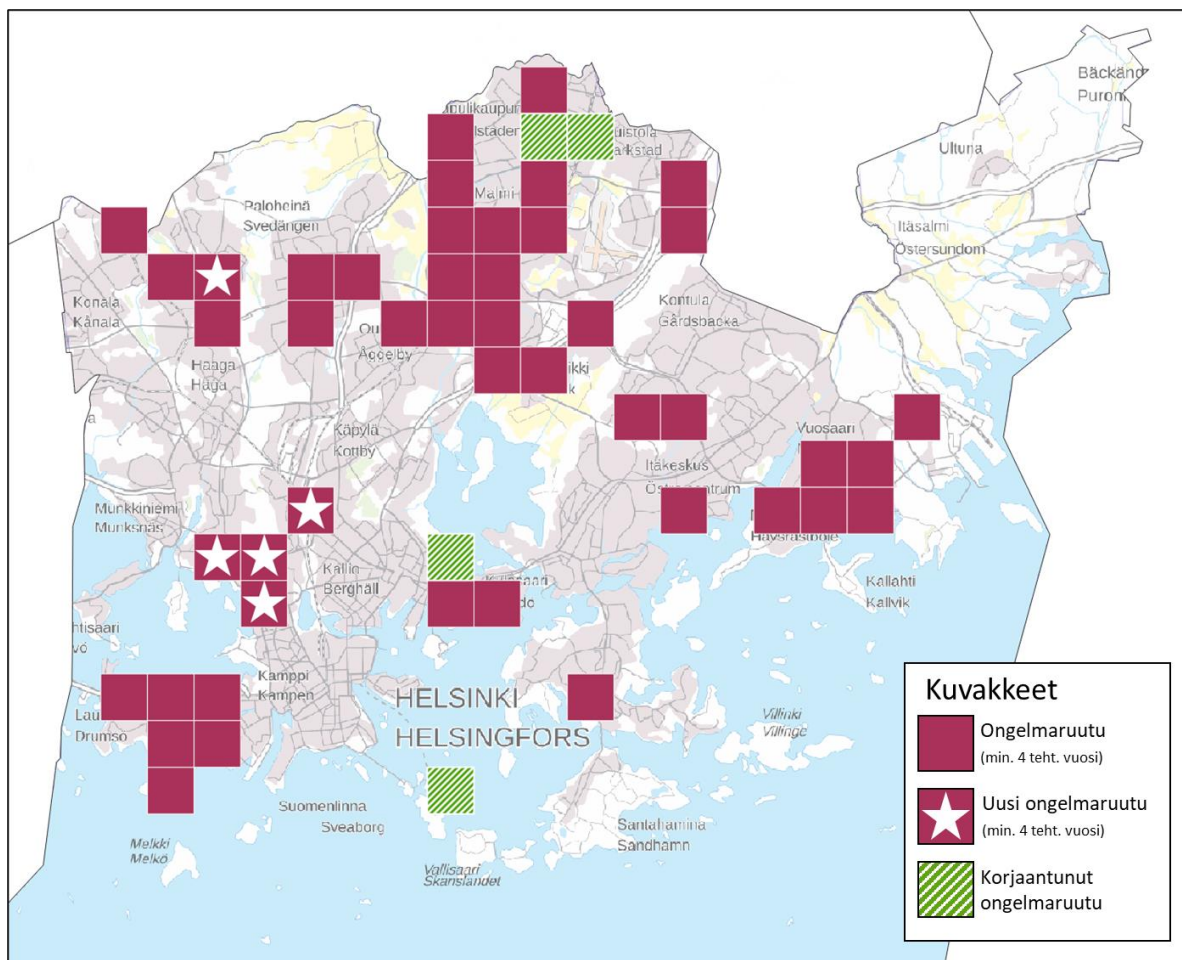
⁷ Pelastustoimen toimenpidetilasto PRONTO. Tiedot haettu 5.2.2025.

Taulukko 6: Pelastustoiminnan toimintavalmiusajat Helsingissä vuonna 2024.

Toimintavalmiusajat Helsingissä vuonna 2024		2021–2023 keskiarvo	Koko maa 2024
1. yksikön TVA mediaani	05:55	06:01	07:30
Pelastustoiminnan TVA mediaani	09:00	10:24	11:22
Pelastusjoukkueen TVA mediaani	08:59	09:16	15:07

Vuonna 2024 koko alueella yhteensä toteutuneen toimintavalmiusajan lisäksi aluehallintovirasto on selvittänyt oman aineistonsa avulla ensimmäisen yksikön toimintavalmiusaikaa riskiruuduittain. Sellaisia niin sanottuja ongelmaruutuja, joissa toimintavalmiuden toteutuminen on jäänyt tavoitteesta neljänä edellisenä kalenterivuonna (2021–2024), oli Helsingin alueella 49 kappaletta (taulukko 7).

Näistä ongelmaruuduista 46 kappaletta oli sellaisia, joissa tarkastelujaksolla on ollut vähintään neljä tehtävää jokaisena tarkasteluvuonna. Tällaisia ongelmaruutuja tuli alueelle vuoden 2024 lopussa lisää yhteensä viisi kappaletta Meilahden, Pasilan ja Haagan alueille. Vuoden 2024 aikana alueella korjaantui yhteensä neljä ongelmaruutua Tapulikaupungin, Puistolán, Kalasataman ja Suomenlinnan alueella. Ongelmaruudut on esitetty alla kuvassa 2 ja taulukossa 7.

Kuva 2: Helsingin alueella sijaitsevat ongelmaruudut, joissa kaikissa vähintään 4 tehtävää / vuosi. Vuoden 2024 lopussa tulleet uudet ongelmaruudut on merkitty tähtisymbolilla.

Taulukko 7: Kooste ensimmäisen yksikön ongelmaruuduista.

Riskiluokka	Ongelmaruutuja (kpl)	Ongelmaruudut, joissa min. 4 teht.
I	49	46
II	0	0
III	0	0
Yhteensä	49	46

2.1.2 Pelastustoiminta

Pelastustoiminnan toimintavalmiusaika on aikaväli ensimmäisen pelastustoimen yksikön hälyttämisestä siihen, kun vähintään neljän hengen vahvuinen pelastusryhmä aloittaa tehokkaan pelastustoiminnan. Ainoastaan kiireellisesti tapahtumapaikalle siirtyneet yksiköt huomioidaan.

Pelastustoiminnan toteutuneen toimintavalmiusajan mediaani koko alueella oli tasan 9 minuuttia vuonna 2024⁸. Edellisten kolmen vuoden aikojen mediaanien keskiarvo oli 10 minuuttia 24 sekuntia, joten pelastusjoukkueen toimintavalmiusaika on parantunut kolmeen edelliseen vuoteen verrattuna.

2.1.3 Pelastusjoukkue

Pelastusjoukkue koostuu johtajasta ja vähintään kahdesta ja enintään viidestä pelastusryhmästä. Koska todellisen pelastusjoukkueen toimintavalmiusaikoja ei ole käytettävissä, laskennallisena pelastusjoukkueen toimintavalmiusaikana toimenpidetilasto PRONTO:ssa käytetään aikaväliä ensimmäisen pelastustoimen yksikön hälyttämisestä siihen, kun tapahtumapaikalle on saapunut vähintään yhdeksän pelastustoimen henkilöä. Ainoastaan kiireellisesti tapahtumapaikalle siirtyneet yksiköt huomioidaan.

Pelastusjoukkueen toteutuneen toimintavalmiusajan mediaani koko alueella oli 8 minuuttia 59 sekuntia vuonna 2024⁹. Edellisten kolmen vuoden aikojen mediaanien keskiarvo oli 9 minuuttia 16 sekuntia, joten pelastusjoukkueen toimintavalmiusaika on hieman parantunut kolmeen edelliseen vuoteen verrattuna.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Haasteita onnettomuuskohteen tavoittamiselle on asettanut edelleen tiivistyvä kaupunkirakenne sekä jatkuvat rakennus- ja katutyömaat. Helsingin kaupungin pelastuslaitoksen yksiköitä hälytettiin vuonna 2024 noin 800 tehtävälle Helsingin alueen ulkopuolelle. Näiden hälytysten vaikutuksia onnettomuuskohteen tavoittamiseen Helsingin alueella ei ole kuitenkaan arvioitu. Pelastuslaitos parantaa toimintavalmiusaikoja rakentamalla 10-vuotissuunnitelman mukaisesti uusia asemia ja hyödyntämällä kärkiyksiköitä. I-riskiluokan riskiruutujen toimintavalmiusaikoja ei kuitenkaan pystytty saamaan vaaditulle tasolle pelkästään pelastusasemien rakentamisella.

Onnettomuuskohteen tavoittamista pyritään edistämään liikennevaloetusjärjestelmän (HALI) avulla, lisäämällä tärkeimmät hälytysajoreitit huomioitavaksi katu- ja liikennesuunnittelussa sekä katukunnossapidossa.

Pelastuslaitoksen toiminta-alue on pieni ja asemaverkosto laaja, joka mahdollistaa pelastusjoukkueen toimintavalmiusaikojen toteutumisen hyvällä tasolla.

⁸ Pelastustoimen toimenpidetilasto PRONTO. Tiedot haettu 5.2.2025.

⁹ Pelastustoimen toimenpidetilasto PRONTO. Tiedot haettu 5.2.2025.

Muu tieto

Helsingin kaupungin alueella on pelastustoiminnan ensimmäisen yksikön toimintavalmiudessa merkittäviä puutteita. Etelä-Suomen aluehallintovirasto on määrännyt vuonna 2019 toimintavalmiudessa olevat merkittävät puutteet korjattavaksi uhkasakon nojalla vuoteen 2025 mennessä. Asian jälkivalvonta on arviointihetkellä kesken.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Alueen toimintavalmiuteen kohdistuvat vaatimukset ovat kasvaneet trendinomaisesti edellisten vuosien aikana samalla, kun korjausvelkaa on pyritty vähentämään. Onnettomuuskohteen tavoittamisen suorituskykyä on parannettu rakentamalla suunnitelman mukaisesti uusia paloasemia ja tiivistämällä yhteistyötä kaupunkiympäristöyksikön kanssa.

Ensimmäisen yksikön toimintavalmiudessa on edelleen mittavia puutteita, mutta tilanne on kehittynyt hieman parempaan suuntaan edellisten kahden vuoden aikana.

Esitettyjä kehittämistoimenpiteitä voidaan pitää oikeasuuntaisina. Esitettyjen toimenpiteiden lisäksi Länsi- ja Keski-Uusimaan pelastuslaitosten kanssa tehtävää yhteistyötä ensimmäisen yksikön toimintavalmiuden osalta tulisi tiivistää, jotta pelastuslaitosten raja-alueilla olevat onnettomuudet tavoitetaan riittävän nopeasti ja luotettavasti.

2.2 Tulipalojen edellyttämä suorituskyky

Tulipaloihin liittyvällä suorituskyvyllä vastataan rakennuspaloihin, maastopaloihin ja muihin tulipaloihin.

Rakennuspalot voivat edellyttää savusukellusvalmiutta. Savusukelluksella tarkoitetaan paineilmahengityslaitteiden ja asianmukaisten suojavarusteiden avulla tehtävää sammutus- ja pelastustyötä, joka edellyttää tunkeutumista palavaan, savuiseen ja rajattuun sisätilaan tai työskentelyä palavan rakennuksen katolla.

Savusukellus edellyttää pelastajilta tehtävän vaatimaa koulutusta, säännöllistä vuosittaista osaamisen ylläpitävää harjoittelua sekä riittävää fyysistä kuntoa ja riittävää terveydentilaa. Palavan ja rajatun sisätilan sammuttamiseen käytetään myös muita menetelmiä kuin savusukeltamista.

2.2.1 Rakennuspalojen edellyttämä suorituskyky

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Suorituskyky on toteutunut alueen riskeihin nähden riittävällä tasolla ja palvelutasopäätöksen mukaisesti, eikä valmiuden ylläpidossa ollut poikkeamia. Kaikilla alueen päätoimisilla pelastusyksiköillä on savusukelluksen suorituskyky.

Kehittämistarpeina ja toimenpiteinä on mainittu uusien sammutusmenetelmien kehittäminen ja käyttöönotto, *puhdas paloasema* -periaatteen noudattaminen uusien tai muutostöiden alla olevien paloasemien rakentamisessa.

2.2.2 Maastopalojen edellyttämä suorituskyky

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Suorituskyky on toteutunut alueen riskeihin nähden riittävällä tasolla ja palvelutasopäätöksen mukaisesti. Pelastuslaitoksella on tukikalustoa laajamittaisten maastopalojen sammuttamiseen ja kauko-ohjattavia lennokkeja, tilannekuvan muodostamisen tukemiseksi.

2.2.3 Liikennevälinepalojen edellyttämä suorituskyky

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Suorituskyky on toteutunut alueen riskeihin nähden riittävällä tasolla ja palvelutasopäätöksen mukaisesti. Palvelutarpeen ennakoidaan muuttuvan liikennevälineiden käyttövoiman muutosten myötä. Uutena haasteena ovat polkupyörien ja skuuttien akkujen palot ja erityisesti akkujen säilytys palon jälkeen.

Kehittämistarpeena on parantaa kykyä vastata autojen käyttövoiman monipuolistumisen ja kiinteistöjen energiantuotanto-, lämmitys sekä viilennysjärjestelmien aiheuttamiin kasvaviin tulipaloriskeihin. Pelastuslaitoksella on vastuuhenkilö, joka kehittää akkukäyttöisten liikennevälineiden sammutustoimintaa.

2.2.4 Muiden tulipalojen edellyttämä suorituskyky

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Suorituskyky on toteutunut alueen riskeihin nähden riittävällä tasolla ja palvelutasopäätöksen mukaisesti.

2.2.5 Sammutusveden saamiseen liittyvä suorituskyky

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Suorituskyky on toteutunut alueen riskeihin nähden riittävällä tasolla ja palvelutasopäätöksen mukaisesti. Sammutusvesisuunnitelma on päivitetty. Kehittämistarpeet on kuvattu pelastustoimen palvelutasopäätöksessä.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Rakennuspaloissa onnettomuuskohteen tavoittamisajalla on olennainen merkitys tehokkaan ja viivytyksettömän pelastustoiminnan kannalta. Pelastuslaitoksen kokonaissuorituskyky rakennuspalojen sammuttamiseen on hyvällä tasolla.

Annetun selvityksen perusteella tulipalojen edellyttämä suorituskyky on muutoin riittävällä tasolla, eikä tiedossa ole suorituskykyyn liittyviä muita erityisiä puutteita. Muiden tulipalojen edellyttämän suorituskyvyn osalta ei ole selvitetty, mitä kyseisellä suorituskyvyllä tarkoitetaan.

Kehittämistoimenpiteitä voidaan pitää oikeansuuntaisina.

2.3 CBRNE-onnettomuuksien pelastustoiminnan suorituskyky

CBRNE-onnettomuuksilla tarkoitetaan onnettomuuksia, joissa on osallisena kemiallisia aineita (C), biologisia taudinaiheuttajia (B), radioaktiivisia aineita (R), ydinenergiaa (N) tai räjähteitä (E).

Kemikaalionnettomuuksien torjuntaa tehdään tarvittaessa kemikaalisukelluksella, jolla tarkoitetaan välittömän vaaran alueella tehtäviä tiedustelu-, pelastus-, torjunta- tai muita vastaavia tehtäviä, jotka edellyttävät paineilmahengityslaitteen ja soveltuvan kemikaalisuojapuvun käyttöä.

Kemikaalisukellus edellyttää pelastajilta tehtävän vaatimaa koulutusta, säännöllistä vuosittaista osaamisen ylläpitävää harjoittelua sekä riittävää fyysistä kuntoa ja riittävää terveydentilaa.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Suorituskyky on toteutunut alueen riskeihin nähden riittävällä tasolla ja palvelutasopäätöksen mukaisesti. Suorituskyky perustuu manneralueen paloasemien kemikaalisukellusvalmiuteen sekä CBRN-erikoisosaamiseen ja -valmiuteen.

Suorituskykyä on kehitetty HIKLU-alueen yhteisessä hankkeessa, jonka ansiosta vaarallisten aineiden onnettomuuksien edellyttämiä laitehankintoja.

Muu tieto

Ulkoisia pelastussuunnitelmia koskevassa valvonnassa aluehallintovirasto on todennut puutteita suuronnettomuusharjoitusten suunnittelussa ja toteutuksessa. Asian korjaamiseksi on pelastuslaitoksen kanssa järjestetty erillinen tapaaminen.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Eriyistä vaaraa aiheuttavien kohteiden suuronnettomuusharjoitukset ovat merkittävä osa CBRNE-onnettomuuksien edellyttämän suorituskyvyn ylläpitämisessä ja kehittämisessä. Pelastuslaitoksen tulee huolehtia, että harjoitukset toteutetaan vaatimusten mukaisesti.

Annetun selvityksen perusteella CBRNE-onnettomuuksien edellyttämä suorituskyky on riittävällä tasolla, eikä tiedossa ole suorituskykyyn liittyviä muita erityisiä puutteita.

Suorituskyvyn kehittämistä Uudenmaan alueen pelastuslaitosten yhteishankkeen kautta voidaan pitää edistyksellisenä kehittämistoimenpiteenä.

2.4 Vesipelastamisen suorituskyky

Vesipelastamista on venekaluston avulla tehtävä pelastustoiminta ja pintapelastus sekä vesisukellus. Pintapelastus tarkoittaa veden pinnalta tai välittömästi pinnan alta ilman vesisukelluslaitetta tehtävää ihmisen, eläimen tai omaisuuden pelastamista ja vahingon torjuntaa. Vesisukellus tarkoittaa vesisukelluslaitetta ja -varustusta edellyttävää ihmisen tai omaisuuden pelastamista ja ympäristövahingon torjuntaa.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Suorituskyky on toteutunut alueen riskeihin nähden riittävällä tasolla ja palvelutasopäätöksen mukaisesti. Palvelutarpeen ennakoidaan kasvavan asutuksen laajentuessa ranta-alueille.

Suorituskyky perustuu kaikilla päätoimisilla paloasemilla ylläpidettävään jatkuvaan pintapelastusvalmiuteen, erikseen määritellyillä paloasemilla ylläpidettävään vesisukellusvalmiuteen sekä tarvittavaan kalustoon.

Kehittämistarpeina mainitaan vesisukelluskurssien järjestäminen yhdessä Uudenmaan alueen pelastuslaitosten sekä rajavartiolaitoksen kanssa.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Annetun selvityksen perusteella vesipelastamisen suorituskyky on riittävällä tasolla. Kehittämistoimenpiteitä voidaan pitää oikeasuuntaisina.

2.5 Ympäristövahinkojen pelastustoiminnan suorituskyky

Ympäristövahinkojen pelastustoiminnalla tarkoitetaan öljy- ja kemikaalivahinkojen pelastustoimintaa.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Merkittävin uhka ympäristöonnettomuudelle aiheutuu Suomenlahdella öljyä ja kemikaaleja kuljettavista säiliöaluksista. Suorituskyky on toteutunut alueen riskeihin nähden riittävällä tasolla ja palvelutasopäätöksen mukaisesti avovesikaudella. Ongelmia suorituskyvyn osalta on tunnistettu talvikaudella jääolosuhteissa.

Öljysuojarahaston avustusten loppumisen myötä öljyvahinkojen torjuntaan liittyvien harjoitusten määrä on laskenut ja suorituskykyä on keskitetty.

Kehittämistoimenpiteinä mainitaan kalustolautan sekä käyttöiän ylittäneen kaluston tilalle tehtäviä hankintoja. Jäissä kulkevan öljyntorjunta-aluksen hankinta on suunniteltu vuodelle 2028.

Muu tieto

Aluehallintovirastot toteuttavat ympäristövahinkojen torjuntavalmiuden teemavalvonnan vuoden 2025 aikana. Teemavalvonta on arviota kirjoitettaessa kesken. Teemavalvonta on tehty ensimmäisen kerran vuonna 2022 ja pelastuslaitosten on tullut kehittää toimintaansa kehityssuunnitelmiin perustuen.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Alueen riskien edellyttämä ympäristövahinkojen torjuntataso on aluehallintoviraston käyttämällä asteikolla tasolla B. Alueeseen kohdistuu alusöljy- ja aluskemikaalivahinkojen riski, joten alueen tulisi pyrkiä torjuntavalmiudessa C-tasolle. Useamman vuoden tarkastelussa alueen voi katsoa kehittäneen suorituskykyä, sillä vuonna 2022 alue ei saavuttanut B-torjuntatasoa. Aluehallintoviraston arvion mukaan alue on tämän jälkeen tehnyt määrätietoisia kehittämistoimenpiteitä ja selvitysten perusteella palveluiden

saatavuus vastaa tarvetta. Esitettyjä kehittämistoimenpiteitä voidaan pitää oikeasuuntaisina.

2.6 Korkealta tai alhaalta pelastamisen suorituskyky

Korkealta tai alhaalta pelastaminen sisältää ajoneuvokalustolla ja köysipelastamisella tehtävät korkealta tai alhaalta pelastamisen toimenpiteet ja työskentelyn alueella, jossa on putoamisvaara. Putoamisvaarallisella alueella työskentely voi olla henkisesti ja fyysisesti vaativaa työtä, jonka turvallinen suorittaminen asettaa tekijälle terveydentilaan, toimintakykyyn, koulutukseen ja harjoitteluun liittyviä erityisvaatimuksia.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Suorituskyky on toteutunut alueen riskeihin nähden riittävällä tasolla ja palvelutasopäätöksen mukaisesti. Kehittämistoimenpiteet liittyvät olemassa olevan suorituskyvyn ylläpitämiseen.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Annetun selvityksen perusteella korkealta tai alhaalta pelastamisen suorituskyky on riittävällä tasolla. Kehittämistoimenpiteitä voidaan pitää oikeasuuntaisina.

2.7 Liikenneonnettomuuksien pelastustoiminnan suorituskyky

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Suorituskyky on toteutunut alueen riskeihin nähden riittävällä tasolla ja palvelutasopäätöksen mukaisesti.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Annetun selvityksen perusteella liikenneonnettomuuksien suorituskyky on riittävällä tasolla. Erityisiä liikenneonnettomuuksien edellyttämiä kehittämistoimenpiteitä ei ole tuotu esiin.

2.8 Väestön varoittamisen suorituskyky

Pelastuslaitos huolehtii alueellaan väestön varoittamisesta vaara- ja onnettomuustilanteessa ja varoittamiseen tarvittavasta hälytysjärjestelmästä.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Alueen selvityksen mukaan väestön varoittamiseen liittyen ei ole ollut muutoksia toimintaympäristössä. Väestön varoittaminen on toteutunut palvelutasopäätöksessä määriteltyjen tavoitteiden mukaisesti vuonna 2024. Helsingissä kiinteiden väestöhälyttimien teoreettisella kuuluvuusalueella asuu 59 % väestöstä, mikä on hieman valtakunnallista keskiarvoa matalampi arvo. Toisaalta kuuluvuuden toteutuminen on varmistettu kuuntelututkimuksella ja toteutuu tosiasiallisesti.

Ulkohälytinsäätöjärjestelmän tiedonsiirto- ja ohjausjärjestelmä on uusittu. Vuonna 2024 jatkettiin paikkatietoasiantuntijuudella katve-, puute-, melu- ja uusien alueiden selvittämistä.

Selvityksessä tuodaan esiin kehittämistarpeena ulkohälytinsäätöjärjestelmän laajentaminen katvealueille. Tämä toteutetaan vuosina 2025–2027

kuuluvuuskartoituksen ja riskiarvion perusteella. Laajentamiseen on budjetoitu pelastuslaitoksen investointisuunnitelmassa n. 1.9 miljoonaa euroa.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Kehittämistarpeena on tunnistettu tarve laajentaa ulkohälytysjärjestelmää. Pelastuslaitoksen on varmistettava, että erityistä vaaraa aiheuttavien kohteiden vaara-alueilla on väestön varoittamiseen tarvittava riittävä suorituskyky. Alueen selvityksessä esitettyjä kehittämistoimenpiteitä pidetään oikean suuntaisena.

2.9 Muiden paikallisten riskien edellyttämät suorituskyvyt

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Suorituskyky on toteutunut alueen riskeihin nähden riittävällä tasolla ja palvelutasopäätöksen mukaisesti. Suorituskyvyllä tarkoitetaan valmiutta rauniopelastamiseen sekä maanalaisten tilojen onnettomuuksien pelastamiseen. Suorituskykyä on kehitetty Uudenmaan alueen pelastuslaitosten yhteisessä hankkeessa.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Annetun selvityksen perusteella rauniopelastamisen tai maanalaisten tilojen onnettomuuksien edellyttämän suorituskyvyn riittävyyttä ei pystytä arvioimaan. Tiedossa ei kuitenkaan ole tällä hetkellä suorituskykyyn liittyviä erityisiä puutteita.

Riittävän suorituskyvyn kehittämistä Uudenmaan alueen pelastuslaitosten yhteisen hankkeen avulla voidaan pitää edistyksellisenä kehittämistoimenpiteenä.

2.10 Pelastustoiminnan henkilöstövoimavarat

Pelastuslaitoksen on huolehdittava riittävistä pelastustoiminnan henkilöstövoimavaroista. Niitä tarkasteltaessa on huomioitava ainakin henkilöstövoimavarojen määrä, osaamisen ylläpito ja kehittäminen sekä henkilöstön fyysinen toimintakyky.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Helsingin Pelastuskoulun siirtyminen valtion rahoitukseen on heikentänyt uusien pelastajien saatavuutta. Valmistuneet eivät enää automaattisesti työllisty Helsingin pelastuslaitokselle, joten rekrytointi vaatii lisäkoulutusta, jotta henkilöstön osaaminen vastaa kaupungin erityistarpeita. Pelastuskoulun toiminnan jatkuvuus ja valtionrahoituksen pysyvyys ovat keskeisiä tekijöitä, jotta henkilöstöä ja koulutusta on saatavilla riittävästi myös esihenkilötehtäviin.

Vaikka pelastushenkilöstöä on tällä hetkellä riittävästi, rekrytointi on erityisen haastavaa pääkaupunkiseudulla, missä työntekijöistä käydään kovaa kilpailua. Rekrytointiprosessit ovat hitaita ja sitovat merkittävästi kouluttajaresursseja.

Palveluverkon muuttuminen ja tiivistyvä kaupunkirakenne kasvattavat osaamisvaatimuksia. Henkilöstö osallistuu vuosittaisen toimintasuunnitelman mukaisiin koulutuksiin, joiden suorittaminen on edellytys pelastustoimintakelpoisuudelle.

Fyysisen toimintakyvyn seuranta toteutuu suunnitellusti valtakunnallisten ohjeiden mukaisesti. Fyysisen toimintakyvyn ylläpitoon panostetaan, erityisesti eläkkeelle jäämisiään lisätessä sen merkitystä.

Henkilöstön johtamista tiedolla ja tietojärjestelmiä hyödyntäen tulee kehittää.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Pelastuslaitoksella on ollut riittävästi henkilöstöä pelastustoiminnan palveluiden tuottamiseen. Palveluiden tarve kuitenkin kasvaa, ja riittävän henkilöstön saatavuudesta voi tulla ongelma palveluiden järjestämiseksi.

Osaamisenhallinta on suunniteltua ja dokumentoitua ja fyysisen toimintakyvyn seuranta toteutuu päätoimisen henkilöstön osalta suunnitellusti valtakunnallisten ohjeiden mukaisesti. Selvityksessä ehdotetut valtakunnalliset ja pelastuslaitoksen omat kehittämistarpeet ovat perusteluja toimenpiteet oikeansuuntaisia.

2.11 Pelastustoiminnan kalustovoimavarat

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Kalustohankintoja tehdään investointisuunnitelman mukaisesti käyttöiän ylittäneiden tilalle. Investointisuunnitelman mukaisia uushankintoja ovat eläinpelastusauto, koukkulava-auto ja raskas pelastusyksikkö. Kalusto pyritään pitämään käyttöturvallisena ja uusitaan sitä elinkaarenhallinnan mukaisesti.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Pelastustoiminnan kalusto on vastannut suorituskykyvaatimuksiin, eikä investointisuunnitelmaan kirjattujen hankintojen lisäksi ole tunnistettu muita kehittämistarpeita.

2.12 Paloasemat ja muut kiinteistöt

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Alue pyrkii kehittämään ja ylläpitämään palveluverkkoaan maantieteellisesti pienellä alueella suunnitelmien mukaisesti. Vuonna 2024 toimintaympäristössä ei tapahtunut muutoksia. Alueella on kehittämissuunnitelma kymmenen vuoden ajanjaksolle. Uusien pelastusasemien suunnittelussa ja rakentamisessa kiinnitetään huomiota muun muassa sukupuolten sekä Puhdas paloasema -periaatteiden huomioimiseen. Alueen paloasemien ja muiden kiinteistöjen investoinnit näkyvät alueen investointisuunnitelmissa.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Alueen palveluverkoston kehittäminen on suunnitelmallista ja perustuu toimintaympäristössä havaittuihin tarpeisiin. Uusien asemien rakentaminen korjaa alueen palveluissa havaittuja toimintavalmiuspuutteita. Investointitarpeet on sisällytetty investointisuunnitelmiin.

2.13 Pelastustoiminnan johtaminen

Pelastustoimintaa johtaa pelastusviranomainen, ja pelastustoimen muodostelmalla on aina johtaja. Yhteistoimintatilanteissa, joissa

pelastustoimintaan osallistuu useampi viranomainen, pelastusviranomainen toimii yleisjohtajana. Pelastustoiminnan johtamisesta laaditaan tarvittavat suunnitelmat, joissa määritellään riskien ja uhkien edellyttämät johtamisjärjestelyt eri laajuisissa ja myös pitkäkestoisissa tilanteissa.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Pelastustoiminnan johtamisen suorituskky on toteutunut vuonna 2024 palvelutasopäätöksen mukaisesti ja riittävällä tasolla. Johtamisjärjestelmän muodostavat vähintään kaksi päivystävää päällystöviranhaltijaa ja kaikissa pelastusyksiköissä olevat ryhmänjohtajat. Laajamittaisten onnettomuustilanteiden johtaminen on onnistuttu hoitamaan omalla resurssilla.

Tilanne- ja johtokeskusjärjestelyjen kehittämistä on ohjannut uudet säädökset, joiden toimeenpanoa on edistetty muun muassa rekrytoimalla henkilöstöä ja tekemällä tilajärjestelyjä valtakunnallista johtokeskusta varten. Uuden järjestelmän kehittämisessä on ollut haasteita, erityisesti yhteisten ohjeistusten ja sopimuspohjien puuttumisen vuoksi. Helsingillä on kuitenkin valmius ottaa pelastustoiminnan johtaminen itselleen yhteistyöalueella.

Teknologiaan liittyvinä kehittämistoimenpiteinä on kenttäjohtamisjärjestelmä KEJO:n sekä Virve2-järjestelmän käyttöönotto.

Sopimuspalokuntien yksiköillä on johtaja palokuntasopimuksen mukaisesti. Sopimuspalokuntien toimintaa johtaa aina pelastusviranomainen

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Selvityksen perusteella pelastustoiminnan johtamisen suorituskky on toteutunut riittävällä tasolla toteutuneisiin tehtäviin nähden. Yhteistyöalueen tilanne- ja johtokeskus on aloittanut toimintansa, mutta järjestelmän kehittäminen on vielä kesken.

Helsingin pelastuslaitoksella on pelastustoiminnan johtamiseen liittyviä velvollisuuksia yhteistyöalueella ja valtakunnallisesti. Kehittämistarpeena on järjestää yhteistyöalueella pelastustoiminnan tilanne- ja johtokeskusvalmius, huolehtia tilannekuvatoiminnasta sekä laatia tarpeelliset suunnitelmat siten, että ne vastaavat sisäministeriön valtakunnallisia ohjeita ja ottavat huomioon yhteistyöalueella sovitut johtamiskäytännöt sekä pelastustoiminnassa tarvittavan kansallisen ja kansainvälisen avun järjestämisen.

2.14 Hyvinvointialueiden yhteistoiminnassa hoitamien pelastustoimintaan kuuluvien tehtävien asianmukaisuuden valvonta

Hyvinvointialue voi tuottaa järjestämisvastuulleen kuuluvat palvelut itse, yhteistoiminnassa muiden hyvinvointialueiden kanssa tai hankkia ne sopimukseen perustuen muilta palvelujen tuottajilta. Vaikka hyvinvointialue hankkii palveluja muulta palvelujen tuottajalta, sillä säilyy järjestämisvastuu ja vastuu palvelujen asianmukaisen hoitamisen valvonnasta.

Alueella ei ole edellä kuvattu asianmukaisuuden valvonnan tehtävää.

2.15 Pelastusviranomaisen antama virka-apu

Pelastusviranomainen voi antaa toimialaansa soveltuvaa virka-apua valtion, hyvinvointialueen tai kunnan viranomaisen ja laitoksen laissa säädetyn tehtävän suorittamiseksi.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Virka-avun tarve on jatkunut alueella ennallaan ja sitä voidaan antaa suunnitellusti pyydettyä. Virka-avusta ei laskuteta. Alueen viranomaisten yhteistyö on aktiivista ja rutinoitunutta. Osan kanssa virka-avun antamisesta on tehty sopimus.

Vuoden 2025 aikana alue laatii tarvittavat erillissopimukset ja käytänteitä kehitetään alueellisen tilanne- ja johtokeskustoiminnan alkaessa.

Erona eri hyvinvointialueiden välillä on se, että osa alueista laskuttaa virka-avusta ja osa ei.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Virka-avun antaminen toteutuu alueella tarvetta vastaavasti. Tiedossa ei ole erityisiä puutteita tai kehittämistarpeita. Valtakunnalliset käytännön laskuttamisessa eivät ole yhtenäisiä.

2.16 Kansainvälisen avun antamisen ja vastaanottamisen suorituskky

Pelastustoimi osallistuu pelastustoimeen kuuluvan ulkomaille annettavan avun ja pelastustoimeen kuuluvan kansainvälisen avun vastaanottamisen edellyttämään valmiuden ylläpitoon.

2.16.1 Kansainvälisen avun antamisen suorituskky

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Kansainvälisen avun antamiseen liittyen ei ole tunnistettu muutoksia toimintaympäristössä. Alue kehittää muun muassa rauniopelastustoimintaa siten, että sitä voidaan hyödyntää myös ulkomailta tapahtuvissa onnettomuuksissa. Alue kehittää kansainvälisen avun antamiseen liittyvää suorituskkyä muiden alueiden tavoin osana normaalia toimintaa. Alueella on valmius lähettää kansainvälistä virka-apua, mitä on harjoiteltu kesällä 2024.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Alue kehittää ja harjoittelee kansainvälisen avun antamista osana normaalia toimintaa ja on panostanut erityisesti rauniopelastuskyyvyn kehittämiseen. Aluehallintovirastolta ei ole kokonaisuudesta erityisiä huomioita.

2.16.2 Kansainvälisen avun vastaanottamisen suorituskky

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Valtioneuvoston asetus kansainvälisen avun vastaanottamisen erityisvalmiuden kokoamisesta astui voimaan 1.1.2024. Helsingin pelastuslaitoksen järjestämisvastuulle asetettiin avun vastaanottamisen edellytyksenä oleva

erityisvalmius. Alue on varautunut kansainvälisen avun vastaanottamiseen HNS-ohjeen mukaisesti ja erityisvalmius on otettu käyttöön 31.12.2024.

Selvityksen mukaan pelastuslaitoksella on valmius ottaa vastaan kansainvälisiä joukkoja rajallisesti.

Alue tuo esille, että sisäministeriöltä odotetaan eri sidosryhmien vastuiden ja velvollisuuksien selkeyttämistä. Vuoden 2025 aikana käynnistynyt ja edelleen kehittyvä TIKE-JOKE toiminta tukee HNS-valmiuden kehittämistä.

Sisäministeriön valmisteleva tarkentava HNS-ohje tulee voimaan 2025 aikana, jonka jälkeen alue valmistelee oman toimintaohjeen. Alueen näkemyksen mukaan kansainvälisen avun vastaanottamisen järjestelyt ovat kesken.

Muu tieto

Aluehallintovirasto on valvontakäynnillä tuonut esille, että pelastuslaitoksen on valmisteltava tarvittavat avun antamiseen liittyvät suunnitelmat ja hoidettava velvollisuudet huolimatta siitä, että ministeriön ohjaus ja virallinen ohjeistus on koettu riittämättömiksi. Sopimukset pyydettiin toimittamaan aluehallintovirastolle viimeistään 31.3.2025. Pelastuslaitoksen selvityksen mukaan sopimusten tekeminen on viivästynyt.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Helsinki on valmistellut sen järjestämisvastuulle asetettua erityisvalmiutta kansainvälisen avun vastaanottamiseksi asetuksessa määriteltyjen määräaikojen puitteissa. Edellytetty valmius on alueella olemassa. Kokonaisuus edellyttää kuitenkin vielä toimia, jotka eivät kaikilta osin ole Helsingin määriteltävissä. Vastaanottamisen järjestelyt edellyttävät sisäministeriön ohjausta sekä eri toimijoiden yhteistoimintaa ja vastuunjakoa.

Aluehallintoviraston arvio pelastustoiminnan palveluihin kuuluvien pelastustoimen tehtävien tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta:

Alueen pelastustoiminnan toimintavalmiuteen kohdistuvat vaatimukset ovat kasvaneet edellisten vuosien aikana samalla, kun korjausvelkaa on pyritty vähentämään. Onnettomuuskohteen tavoittamisen suorituskykyä on parannettu suunnitelman mukaisesti. Ensimmäisen yksikön toimintavalmiudessa on edelleen mittavia puutteita, mutta tilanne on kehittynyt hieman parempaan suuntaan edellisten kahden vuoden aikana.

Pääosin pelastuslaitoksen suorituskyvyt eri onnettomuustyyppeihin on riittävällä tasolla, eikä tiedossa ole erityisiä suorituskykyyn liittyviä puutteita.

Pelastustoiminnan kalusto on vastannut suorituskykyvaatimuksiin, eikä investointisuunnitelmaan kirjattujen hankintojen lisäksi ole tunnistettu muita kehittämistarpeita.

Alueen palveluverkoston kehittäminen on suunnitelmallista ja perustuu toimintaympäristössä havaittuihin tarpeisiin.

Pelastuslaitoksella on tällä hetkellä riittävästi henkilöstöä pelastustoiminnan palveluiden tuottamiseen. Palveluiden tarve kuitenkin kasvaa, ja riittävän henkilöstön saatavuudesta voi tulla ongelma palveluiden järjestämiseksi.

Helsinki on valmistellut sen järjestämisvastuulle asetettua erityisvalmiutta kansainvälisen avun vastaanottamiseksi asetuksessa määriteltyjen määräaikojen puitteissa. Edellytetty valmius on alueella olemassa. Kokonaisuus edellyttää kuitenkin vielä toimia, jotka eivät kaikilta osin ole Helsingin määriteltävissä.

Selvityksen perusteella pelastustoiminnan johtamisen suorituskyky on toteutunut riittävällä tasolla toteutuneisiin tehtäviin nähden. Yhteistyöalueen tilanne- ja johtokeskus on aloittanut toimintansa, mutta järjestelmän kehittäminen on vielä kesken.

3 Pelastustoiminnan suunnitelmat

Tämä luku käsittelee suunnitelmia, joita pelastuslaitoksen on tehtävä pelastuslain mukaan. Suunnitelmat ovat arvioinnin kohteena olevien pelastustoimen palvelujen tuottamista tukevia asiakirjoja. Aluehallintovirasto arvioi suunnitelmien laatimista ja toteutumista hyvinvointialueen antaman selvityksen perusteella.

Pelastuslaitoksen tulee pelastuslain mukaan laatia hyvinvointialueen onnettomuusuhkien edellyttämät pelastustoimintaa ja sen johtamista koskevat suunnitelmat. Pelastuslaitosten tulee laatia pelastustoiminnan yhteistyöalueen puitteissa tapahtuvaa johtamista ja pelastustoiminnassa tarvittavan avun antamista koskevat suunnitelmat yhteistoiminnassa keskenään ja pelastustoiminnan yhteistyön järjestämisestä vastaavien pelastuslaitosten johdolla.

3.1 Hälytysohje

Pelastuslaitoksen tulee laatia hälytysohje pelastustoiminnassa tarvittavien voimavarojen hälyttämisestä yhteistyössä pelastustoimintaan osallistuvien, virka-apua antavien viranomaisten ja Hätäkeskuslaitoksen kanssa. Hälytysohje on laadittava siten, että hätäkeskus voi hälyttää pelastustoimintaan lähimmät tarkoituksenmukaiset yksiköt riippumatta siitä, miltä hyvinvointialueelta ne ovat.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Pelastuslaitoksen suunnitelmat on laadittu. Suunnitelmiin liittyviä erityisiä kehittämistarpeita ei ole havaittu.

Muu tieto

Aluehallintovirasto on käynyt pelastuslaitoksen kanssa keskustelun hälytysohjedokumentin sisällöstä. Pelastuslaitos antoi aluehallintovirastolle selvityksen asiasta, jonka perusteella aluehallintovirasto katsoi, että hälytysohjeen sisällössä ei ole merkittäviä puutteita. Hälytysohjeeseen kohdistuvissa vaatimuksissa on kuitenkin valtakunnallisesti tarkentamisen tarvetta ja epäselvyyksiä, sillä järjestelmät ovat muuttuneet hälytysohjepykälän asettamisesta, ja ohjeeseen kohdistuvat vaatimukset ovat muuttuneet. Kokonaisuus edellyttäisi sisäministeriön toimenpiteitä.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Arvion mukaan hälytysohje täyttää sille asetetut vaatimukset. Alueen tulee kuitenkin varmistaa, että hälytysohjeeseen tehdään tarvittavat muutokset osana YT-alueiden yhteistoimintasopimuksen valmistelua.

3.2 Pelastuslaitosten keskinäisen avunannon suunnitelmat

Pelastuslaitoksen tulee tarvittaessa antaa apua toiselle pelastuslaitokselle pelastustoiminnassa. Pelastuslaitoksen tulee myös laatia yhteistyössä pelastuslaitosten yhteistyösuunnitelmat avun antamiseen varautumisesta sekä avun pyytämisestä ja antamisesta. Pelastuslaitosten tulee varautua pelastustoiminnassa tarvittavan avun antamiseen yhteistyöalueen puitteissa ja

tarvittaessa myös toiseen pelastustoiminnan yhteistyöalueeseen kuuluvan pelastuslaitoksen kanssa.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Pelastuslaitoksen suunnitelmat on laadittu. Suunnitelmiin liittyviä erityisiä kehittämistarpeita ei ole havaittu. Alue valmistelee yhteistyössä muiden YT-alueen pelastuslaitosten kanssa yhteistyösopimus tilanne- ja johtokeskustoimintaan liittyen. Valmistelu on kesken.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Arvion mukaan keskinäisen avunannon suunnitelmat vastaavat tarvetta ja vaatimuksia, eikä merkittäviä kehittämistarpeita ole havaittu. Alueen tulee jatkaa YT-alueiden kanssa yhteistoiminnasta tehtävän sopimuksen valmistelua.

3.3 Yhteistyösuunnitelmat

Pelastuslaitoksen tulee laatia hyvinvointialueen onnettomuusuhkien edellyttämät pelastustoimintaa ja sen johtamista koskevat suunnitelmat. Valtion, hyvinvointialueen ja kunnan viranomaiset, laitokset ja liikelaitokset ovat velvollisia osallistumaan pelastuslaitoksen johdolla pelastustoiminnan suunnitteluun ja toimimaan onnettomuus- ja vaaratilanteissa niin, että pelastustoiminta voidaan toteuttaa tehokkaasti.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Pelastuslaitoksen suunnitelmat on laadittu. Suunnitelmiin liittyviä erityisiä kehittämistarpeita ei ole havaittu. Alue valmistelee yhteistyössä muiden YT-alueen pelastuslaitosten kanssa yhteistyösopimus tilanne- ja johtokeskustoimintaan liittyen. Valmistelu on kesken.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Arvion mukaan yhteistyösuunnitelmat vastaavat tarvetta ja merkittävää kehittämistarvetta ei ole. Alueen tulee jatkaa YT-alueiden kanssa yhteistoiminnasta tehtävän sopimuksen valmistelua.

3.4 Onnettomuusuhkien edellyttämät pelastustoimintaa ja sen johtamista koskevat suunnitelmat

Pelastuslaitos vastaa hyvinvointialueen onnettomuusuhkien edellyttämien pelastustoimintaa ja sen johtamista koskevien suunnitelmien laatimisesta, mukaan lukien sammutusvesisuunnitelmasta.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Pelastuslaitoksen suunnitelmat on laadittu. Suunnitelmiin liittyviä erityisiä kehittämistarpeita ei ole havaittu.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Suunnitelmat vastaavat tarvetta. Merkittäviä kehittämistarpeita ei ole havaittu.

3.5 Erityistä vaaraa aiheuttavien kohteiden ulkoiset pelastussuunnitelmat

Pelastuslaitoksen on laadittava onnettomuuden varalle ulkoinen pelastussuunnitelma yhteistyössä asianomaisen toiminnanharjoittajan kanssa alueille, joilla on pelastuslain mukaisesti ydinenergiailaitos, tuotantolaitos, kaivannaisjätteen alue, vaarallisten aineiden kuljetukseen käytettävä ratapiha tai satama-alue. Pelastuslaitoksen ja toiminnanharjoittajan on huolehdittava yhteistyössä suunnitelmasta tiedottamisesta ja järjestettävä harjoituksia pelastussuunnitelman toimivuuden varmistamiseksi. Ulkoisen pelastussuunnitelman edellyttäviä kohteita on hyvinvointialueilla vaihteleva määrä.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Selvityksen mukaan ulkoiset pelastussuunnitelmat ovat olleet selvityksen antamishetkellä ajan tasalla eikä niissä ole tunnistettu kehittämistarpeita. Myös ulkoisten pelastussuunnitelmien harjoitukset on toteutettu säännöllisesti määräaikoja noudattaen.

Muu tieto

Aluehallintoviraston ulkoisiin pelastussuunnitelmiin liittyvän valvontatehtävän mukaan alueella on viisi erityistä vaaraa aiheuttavaa kohdetta, joihin tulee laatia ulkoinen pelastussuunnitelma. Pelastuslaitoksen ulkoiset pelastussuunnitelmat eivät ole sisäministeriön ohjeen 2021:2 mukaisella pohjalla, mutta suunnitelmia on päivitetty säännöllisesti. Pelastuslaitoksen kanssa on joulukuussa 2024 pidetty erillinen palaveri, jossa sovittu muun muassa ulkoisten pelastussuunnitelmien päivittämisestä ohjeen mukaiselle pohjalle seuraavan päivityksen yhteydessä.

Verkossa olevat turvallisuustiedotteet ovat ajan tasalla, yleisölle jakelun ajankohdista ei ole saatu tietoa. Harjoitusprosessin läpivientiin on liittynyt pieniä puutteita, muun muassa asiakirjojen laajuuteen ja laatuun liittyen. Myös asiakirjojen toimittamisessa on ollut viiveitä.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Kehitystarpeena on saattaa alueen ulkoiset pelastussuunnitelmat sisäministeriön ohjeen mukaiselle pohjalle. Ulkoisiin pelastussuunnitelmiin liittyvää prosessia, ja erityisesti asiakirjojen laatua tulee kehittää niin, että säädösten edellyttämät vähimmäisvaatimukset täyttyvät ja myös asiakirjavalvonta olisi jatkossa valtakunnallisesti yhdenmukaisesti mahdollista.

Aluehallintoviraston arvio pelastustoimen suunnitelmien tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta:

Arvion mukaan hälytysohje täyttää sille asetetut vaatimukset. Alueen tulee kuitenkin varmistaa, että hälytysohjeeseen tehdään tarvittavat muutokset osana YT-alueiden yhteistoimintasopimuksen valmistelua.

Arvion mukaan keskinäisen avunannon suunnitelmat sekä yhteistyösuunnitelmat vastaavat tarvetta eikä merkittävää kehittämistarvetta ei ole. Alueen tulee jatkaa YT-alueiden kanssa yhteistoiminnasta tehtävän sopimuksen valmistelua. Myös pelastustoimintaa ja sen johtamista koskevat suunnitelmat ovat pääsoin ajan tasalla.

Kehitystarpeena on saattaa alueen ulkoiset pelastussuunnitelmat sisäministeriön ohjeen mukaiselle pohjalle. Ulkoisiin pelastussuunnitelmiin liittyvää prosessia, ja erityisesti asiakirjojen laatua tulee kehittää niin, että säädösten edellyttämät vähimmäisvaatimukset täyttyvät ja myös asiakirjavalvonta olisi jatkossa valtakunnallisesti yhdenmukaisesti mahdollista.

4 Pelastustoimen vapaaehtoistoiminta

Pelastustoimen koulutus-, neuvonta- ja valistustehtävissä sekä pelastustoiminnassa voidaan käyttää apuna sopimuspalokuntia ja muita organisaatioita ja henkilöitä. Hyvinvointialue päättää, missä laajuudessa se käyttää vapaaehtoisia pelastustoiminnan palvelujen tuottamisessa.

Sopimuspalokuntien lisäksi pelastustoimen tehtävissä voidaan käyttää apuna muitakin toimijoita, kuten meri- ja järvipelastusyhdistysten yksiköitä, vapaaehtoista pelastuspalvelua, pelastusalan liittoja, pelastuskoiria sekä radioamatöörejä ja muita vapaaehtoistoimintaan perustuvia organisaatioita ja järjestöjä.

Tässä luvussa arvioidaan pelastustoimen vapaaehtoistoimintaan liittyvien tehtävien hoitamista, palvelujen tehtäväkohtaista tarvetta ja saatavuutta sekä niiden kehitystarvetta.

4.1 Sopimushenkilöstön, sivutoimisen henkilöstön sekä vapaaehtoisten käyttö pelastustoimen palvelujen tuottamisessa

Helsingin sekä päätoimisella että sivutoimisella ja sopimushenkilöstöllä hoidettujen pelastustoiminnan tehtävien määrä vuonna 2024 oli 207 tehtävää. Pelkästään sivutoimisella ja sopimushenkilöstöllä hoidettujen pelastustoiminnan tehtävien määrä oli 149.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Sopimuspalokunnat tukevat Helsingin pelastustoimen toimintavalmiutta sopimusten mukaisesti, ja alueella toimii 14 sopimuspalokuntaa. Ne osallistuvat myös turvallisuusviestintään. Pelastuslaitos ohjaa toimintaa palveluntilaajan näkökulmasta toiminnanohjauksen johtoryhmän kautta, jossa on edustajia kuudesta eri toiminnosta sekä sopimuspalokunnista. Toiminnanohjaus on aktiivista ja käsittelee operatiivisen suorituskyvyn, kaluston, työsuojelun sekä turvallisuusviestinnän kehittämistä. Johtoryhmä kokoontuu neljännesvuosittain.

Muu tieto

Palvelutasopäätöksessä on määritelty Helsingissä operatiivista henkilöstöä täydentävät sopimuspalokunnat sekä niille asetetut toimintavalmiusvaatimukset. Sopimuspalokunnat osallistuvat hälytystehtävien lisäksi eläinpelastukseen, luonnononnettomuuksiin ja turvallisuusviestintään sekä onnettomuuksien ehkäisyyn. Henkilöstön toimintakykyä seurataan säännöllisesti terveystarkastuksin ja harjoituksin. Lisäksi pelastuslaitos harjoittelee tiiviisti, millä varmistetaan riittävä osaaminen ja valmius alueella.

Sopimuspalokuntien toiminnan tavoitteena on lisätä Helsingin paloturvallisuutta ja varautua erilaisiin onnettomuuksiin. Toiminta on osa kaupungin valmiussuunnittelua ja nuorisotyötä, tarjoten turvallisuusosaamista ja ehkäisten syrjäytymistä. Tulevaisuudessa alue pyrkii kasvattamaan jäsenmäärää

entisestään. Rauniopelastuskoiraryhmän toiminnan jatkaminen nykyisellä tasolla nähdään välttämättömänä pelastuslaitoksen kyvykkyyden kannalta.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Sopimuspalokunnilla on Helsingissä päätoimista pelastustoimintaa tukeva rooli sekä palokuntien toimintaa pyritään kehittämään ja ylläpitämään aktiivisesti.

4.2 Pelastustoimen sivutoimisen henkilöstön, sopimuspalokunnan henkilöstön sekä vapaaehtoistoiminnan edistäminen

Pelastustoimen viranomaisten tulee mahdollisuuksiensa mukaan edistää pelastustoimen tehtävissä käytettävien vapaaehtoisten organisaatioiden toimintaedellytyksiä. Vapaaehtoisten organisaatioiden toimintaedellytysten edistäminen sisältää taloudellista tukea, koulutuksellista tukea tai muuta yhteistyötä vapaaehtoisten organisaatioiden kanssa. Toimenpiteiden tulisi näkyä kirjattuina tavoitteina ja toimenpiteinä muun muassa pelastuslaitosten toimintasuunnitelmissa.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Selvityksen mukaan vapaaehtoistoiminnan edistäminen on vuonna 2024 toteutunut suunnitellusti ja palvelutasopäätöksen mukaisesti. Toimintaa on tuettu ohjauksella, neuvonnalla, taloudellisesti ja kalustollisesti, jäsenhankintaa ja nuorisotoimintaa on vahvistettu sekä järjestetty yhteistoimintaharjoituksia pelastuslaitoksen ja sopimuspalokuntien kesken. Vuosina 2023–2024 toteutettiin myös ”Sopimuspalokunnat sodassa” -seminaarisarja, ja pelastuslaitos on käynnistänyt kymmenvuotisen strategia- ja toimintasuunnitelmaprojektin, jonka pohjalta palokuntasopimukset uudistetaan vuoden 2026 aikana. Uudisrakentamisessa huomioidaan pelastuslaitoksen tarpeet tehostamalla toimintaa yhteiskäyttötiloja suunnitellen ja toteuttaen.

Muu tieto

Palvelutasopäätöksen mukaan pelastuslaitos vastaa sopimuspalokuntien toiminnanohjauksesta palopäällikön ja johtoryhmän kautta, johon kuuluu edustajia sekä pelastuslaitokselta että sopimuspalokunnista. Toiminnanohjauksella varmistetaan palvelun taso ja tehokkuus tukemalla palokuntien toimintaa ohjauksella sekä kalustollisella ja taloudellisella tuella. Lisäksi sopimuspalokuntien asioita valmistellaan kuudessa työryhmässä, jotka käsittelevät operatiivista toimintaa, osaamisen hallintaa, kalustoa, työturvallisuutta, varautumista ja turvallisuusviestintää. Työryhmiä johtavat pelastuslaitoksen asiantuntijat, ja jäsenet ovat pääosin sopimuspalokuntien edustajia. Työryhmät raportoivat toiminnastaan säännöllisesti toiminnanohjauksen ja johtoryhmille.

Pelastuslaitos tukee sopimuspalokuntia vuosittain lähes miljoonalla eurolla kaluston, kiinteistöjen ylläpidon ja turvallisuusviestinnän kustannuksiin. Tuki keskittyy operatiivisen toiminnan kehittämiseen, laadun varmistamiseen, nuorisotoimintaan ja palokuntaharrastuksen vetovoiman lisäämiseen. Pelastuslaitos vastaa myös sopimuspalokuntien operatiivisesta kalustosta ja henkilöstön sammutusvarusteista sekä järjestää koulutusta ja

yhteistoimintaharjoituksia. Lisäksi pelastuslaitos tukee väestönsuojelukoulutusta järjestäviä yhdistyksiä, joiden vapaaehtoistoiminnan edistäminen käsitellään erikseen.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Helsingissä sopimuspalokuntatoiminta vastaa tarvetta ja sen edistämistä varten ollaan laatimassa pitkän tähtäimen suunnitelmaa, mikä on tarpeellinen työkalu. Yhteiskäyttötilojen suunnittelu yhdessä pelastuslaitoksen päätoimisen henkilöstön kanssa on suositeltavaa.

4.3 Sopimuspalokuntaan ja muuhun vastaavaan yhteisöön kuuluvan henkilön terveystarkastukset

Jos sopimuspalokuntaan tai muuhun sopimuksen tehneeseen yhteisöön kuuluva savusukeltaja tai muuta vastaavaa raskasta työtä tekevä henkilö ei ole oikeutettu työsuhteen perusteella työterveyshuoltoon, hänelle on järjestettävä työterveyshuoltolain mukaisia tarkastuksia vastaavat terveystarkastukset ja muut ennaltaehkäisevät palvelut. Ennaltaehkäisevillä palveluilla ja terveystarkastuksilla on tarkoitus ehkäistä ja torjua pelastustoimintaan kuuluvasta työstä ja työolosuhteista johtuvia terveysvaaroja ja -haittoja ja suojella henkilön turvallisuutta, työkykyä ja terveyttä.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Helsingin kaupunki siirsi työterveyspalvelut Mehiläinen Oy:lle, mutta sopimuspalokunnat jäivät alun perin kilpailutuksen ulkopuolelle. Tämän vuoksi sopimuspalokuntien terveystarkastuksiin tehtiin määräaikainen sopimus Mehiläisen kanssa. Palveluissa ei kuitenkaan tullut merkittävää katkoa, ja pelastustoimintaan osallistuvien terveystarkastukset toteutettiin suunnitellusti vuonna 2024. Määräaikaisen sopimuksen aikana järjestetään uusi kilpailutus pysyvän sopimuksen saamiseksi.

Muu tieto

Helsingin kaupungin pelastuslaitos järjestää palokuntasopimuksen pohjalta sopimuspalokuntien savusukeltajille määräaikaiset terveystarkastukset sekä kurssien edellyttämät terveystarkastukset. Lisäksi pelastuslaitos noudattaa sisäministeriön ohjetta pelastushenkilöstön toimintakyvyn arvioinnista ja kehittämisestä. Pelastustoimintaan osallistuvien henkilöiden terveydentilaa seurataan alkutarkastusten ja määräaikaistarkastusten avulla.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Helsingin kaupungin pelastuslaitos on järjestänyt palokuntien savusukeltajille määräaikaiset terveystarkastukset ja seuraa muiden pelastustoimintaa osallistuvien terveydentilaa. Palveluntuottajan kanssa oli katkos sopimusteknisistä syistä, mutta tästä huolimatta terveystarkastuksien tarjonta on vastannut tarvetta.

4.4 Sivutoimisen henkilöstön ja sopimushenkilöstön koulutus

Pelastustoimintaan osallistuvilta sivutoimiselta sekä sopimuspalokuntaan ja muuhun sopimuksen tehneeseen yhteisöön kuuluvalta henkilöltä vaaditaan Pelastusopiston opetussuunnitelman mukainen koulutus.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Sopimushenkilöstön koulutus on toteutunut suunnitellusti eikä toimintaympäristössä tapahtunut muutoksia vuonna 2024. Pelastuslaitos järjesti sopimuspalokunnille valtakunnallisen koulutussuunnitelman lisäksi oman toimintaympäristönsä tarpeisiin liittyviä koulutuksia. Jatkossa alue osallistuu koulutuksen kehitystyöhön ja järjestää yhteistoimintaharjoituksia koskien päivittäis- ja suuronnettomuustilanteita. Lisäksi alue järjestää koulutusta toimintaympäristöön liittyvissä erikoisalueissa.

Muu tieto

Helsingin pelastuslaitos vastaa siitä, että sopimuspalokuntien henkilöstöllä on riittävä perus- ja täydennyskoulutus pelastuslain ja palokuntasopimuksen mukaisesti. Koulutus perustuu Pelastusopiston valtakunnalliseen järjestelmään, joka määrittää opetussuunnitelmat ja kouluttajavaatimukset. Helsingissä koulutuksen järjestää Helsingin pelastusliitto yhteistyössä pelastuslaitoksen kanssa, ja se sisältää kursseja, webinaareja ja harjoituksia.

Koulutuksella pyritään vastaamaan toimintaympäristön aiheuttamiin osaamistarpeisiin. Koulutuksen suunnittelussa ja toteutuksessa tarvitaan jatkuvaa yhteistyötä pelastuslaitoksen kanssa sekä riittäviä kouluttajaresursseja.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Koulutus vastasi tarvetta. Saatavuudessa ei ole raportoitu puutteita.

Aluehallintoviraston arvio pelastustoimen vapaaehtoistoiminnan tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta:

Sopimuspalokunnilla on Helsingissä päätoimista pelastustoimintaa tukeva rooli sekä sen toimintaa pyritään kehittämään ja ylläpitämään aktiivisesti.

Sopimuspalokuntatoiminta vastaa tarvetta ja sen edistämistä varten ollaan laatimassa pitkän tähtäimen suunnitelmaa, mikä on tarpeellinen työkalu. Yhteiskäyttötilojen suunnittelu yhdessä pelastuslaitoksen päätoimisen henkilöstön kanssa on suositeltavaa.

Helsingin kaupungin pelastuslaitos on järjestänyt palokuntien savusukeltajille määräaikaista terveystarkastusta ja seuraa muiden pelastustoimintaa osallistuvien terveydentilaa. Terveystarkastusten tarjonta on vastannut tarvetta.

Sopimuspalokuntien koulutus vastasi tarvetta. Saatavuudessa ei ole raportoitu puutteita.

5 Väestönsuojelun palvelut

Pelastustoimen viranomaisen tulee pelastuslain mukaan varautua riittävin suunnitelmin ja valmisteluin toimialaan kuuluvien väestönsuojelutehtävien hoitamiseen. Väestönsuojelun (VSS) palveluja ovat muiden muassa

- väestönsuojeluun varautumisen suunnittelu
- pelastustoimen viranomaisten vastuulla olevien väestönsuojelutehtävien suunnitelmien yhteensovittaminen
- hyvinvointialueen väestönsuojeluorganisaation määrittäminen
- väestönsuojelutehtäviin tarvittavan henkilöstön varaaminen
- väestönsuojelun johto- ja erityishenkilöstön kouluttaminen
- pelastustoiminnan poikkeusoloissa mahdollistavien johtamistilojen ja muiden edellytysten järjestäminen
- kuntien kanssa tehtävä yhteistyö.

Tässä luvussa on tarkoitus arvioida väestönsuojelun palvelujen tehtäväkohtaista tarvetta ja saatavuutta sekä palvelujen kehittämistarvetta.

5.1 Väestönsuojeluun varautumisen suunnittelun suorituskyky

Hyvinvointialueen pelastustoimen viranomainen huolehtii väestönsuojeluun varautumisen edellyttämien suunnitelmien laatimisesta ja päivittämisestä ja tehtävien hoitamiseksi tarvittavista voimavaroista.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Toimintaympäristössä ei tapahtunut muutoksia ja väestönsuojeluun varautumisen suunnittelu on toteutunut palvelutasopäätöksessä määriteltyjen tavoitteiden mukaisesti. Pelastuslain mukaisten velvoitteiden lisäksi pelastuslaitos vastaa Helsingin kaupunkikonsernin väestönsuojelusuunnittelun yhteensovittamisesta. Pelastuslaitos vastaa evakuointisuunnitelmista ja niiden ajan tasaisuudesta.

Väestönsuojeluun varautumisen johtamiseen ja suunnitteluun kohdennettiin lisäresurssia vuonna 2024 ja on nyt palvelutasopäätöksen mukaisessa tavoitteessa.

Helsingin kaupungin väestönsuojissa on riittävästi suojapaikkoja. Pelastuslaitos on laatinut väestönsuojien korjaussuunnitelman, joiden toteutus on hyväksytty Helsingin kaupungin investointisuunnitelmassa. Kehittämistoimenpiteenä on suunniteltu hankittavaksi väestönsuojelumateriaalia ja laajennettavaksi väestöhälytínjärjestelmää. Pelastuslaitoksella on käynnissä häiriötilanteiden ja poikkeusolojen suunnitelmien laatiminen.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Selvityksen perusteella väestönsuojeluun varautumisen suorituskyky on riittävällä tasolla. Tiivis yhteistyö Helsingin kaupunkikonsernin kanssa mahdollistaa väestönsuojelun suunnitelmallisen kehittämisen.

Suunniteltuja kehittämistoimenpiteitä voidaan pitää oikeansuuntaisina.

5.2 Pelastustoimen viranomaisten vastuulla olevien väestönsuojelutehtävien suunnitelmien yhteensovittaminen

Hyvinvointialueen pelastustoimen viranomainen huolehtii toiminnan ja suunnitelmien yhteensovittamisesta huomioiden yhteistoimintatarpeet ja -sopimukset.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Toimintaympäristössä ei tapahtunut merkittäviä muutoksia ja suunnitelmien yhteensovittaminen on toteutunut palvelutasopäätöksessä määriteltyjen tavoitteiden mukaisesti. Suurin osa yhteensovittamisveloitteen piiriin kuuluvista viranomaista ovat osa kaupunkikonsernia ja keskeisiä alueen toimijoita.

Väestönsuojelun suunnitelmien ja toiminnan yhteensovittamista on harjoiteltu keskeisten yhteistyökumppaneiden ja palvelutasopäätöksessä määriteltyjen tavoitteiden mukaisesti.

Väestönsuojelun yhteistyöryhmä on aloittanut toimintansa vuonna 2025 ja kokoontuu säännöllisesti.

Kehittämistarve on kuvattu yleisluonteisesti.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Selvityksen perusteella väestönsuojeluun liittyvien suunnitelmien yhteensovittaminen on riittävällä tasolla.

Selvityksen perusteella ei voida arvioida suunniteltujen kehittämistoimenpiteitä. Helsingin kaupungin pelastuslaitos on kuitenkin täyttänyt valtioneuvoston asetuksen mukaisen veloitteensa väestönsuojelun yhteistyöryhmän perustamisesta.

5.3 Hyvinvointialueen väestönsuojeluorganisaation määrittäminen

Hyvinvointialueen pelastustoimen viranomainen huolehtii väestönsuojeluorganisaation henkilöstöstä (pää- ja sivutoiminen sekä sopimuspalokuntien henkilöstö), materiaalin ja tilojen määrittämisestä ja varaamista koskevien suunnitelmien laadinnasta ja päivittämisestä.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Toimintaympäristössä ei tapahtunut merkittäviä muutoksia ja väestönsuojelun resursointi on toteutunut palvelutasopäätöksen mukaisesti. Helsingin kaupungin väestönsuojeluorganisaatio on määritelty ja päivitetty vuoden 2023 laajan suunnittelukierroksen yhteydessä.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Väestönsuojeluorganisaatio on määritelty ja selvityksen perusteella se on tarpeeseen nähden riittävällä tasolla.

Selvityksen perusteella ei voida arvioida suunniteltujen kehittämistoimenpiteitä.

5.4 Väestönsuojelutehtäviin tarvittavan henkilöstön, kaluston ja tilojen varaaminen

Hyvinvointialueen pelastustoimen viranomaisten vastuulla on VSS-organisaation henkilöstön ja tilojen varaamisen periaatteet ja päivittämisen aikaväli. Se sisältää oman päätoimisen ja sivutoimisen ja sopimuspalokuntien henkilöstön VAP-varausten ajantasaisuuden sekä omien toimitilojen ja mahdollisten väistötilojen varaamisen.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Toimintaympäristössä tai tarpeessa ei ole tapahtunut muutoksia ja varaaminen on toteutunut palvelutasopäätöksen mukaisesti. Helsingin kaupunkikonsernin toimijat varaavat itse tarvitsemansa henkilöstön ja kaluston käyttöönsä väestönsuojelusuunnitelman mukaisesti. Myös pelastuslaitos on varannut oman palkatun henkilökunnan, sopimuspalokunnat sekä tarvitsemansa ajoneuvokaluston, muun kaluston sekä tilat ja alueet.

Pelastuslaitos on mukana kaupungin yhteistä henkilösijoitusjärjestelmän hankinnassa.

Kehittämistarpeena on mainittu tarve valtakunnalliselle eri viranomaisten yhteisille henkilö-, tila- ja ajoneuvovarausjärjestelmälle.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Selvityksen perusteella henkilöstön, kaluston ja tilojen varaaminen väestönsuojelutehtäviin on riittävällä tasolla.

Henkilösijoitusjärjestelmän hankintaa voidaan pitää oikeasuuntaisena kehittämistoimenpiteenä. Viranomaisten yhteinen henkilö- ja tilavarausjärjestelmä on perusteltu kehittämistoimenpide, jonka toteuttamiseksi ei kuitenkaan ole esitettyä ratkaisua.

5.5 Väestönsuojelun johto- ja erityishenkilöstön koulutus

Väestönsuojelun johto- ja erityishenkilöstöllä tulee olla riittävä osaaminen pelastustoimen viranomaisten vastuulla olevien väestönsuojelutehtävien hoitamiseksi. Osaamiseen vaadittavan koulutuksen, perehdytyksen ja osaamisen ylläpidon määrittely ja määrittelyn perusteella suunnitellut toimenpiteet muodostavat VSS-koulutusohjelman.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Toimintaympäristössä tai tarpeessa ei ole tapahtunut muutoksia. Pelastuslaitos on saanut vuonna 2024 väestönsuojelukoulutukseen lisää henkilöresurssia, joka on mahdollistanut väestönsuojelukoulutuksen laajentamisen. Työ jatkuu edelleen ja koulutusta lisätään vuoden 2025 aikana.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Selvityksen perusteella väestönsuojelutehtäviin varatun henkilöstön koulutus on toteutunut osittain. Koulutuksen lisääminen vuoden 2025 aikana on tarpeellinen toimenpide. Koulutus on pääosin toteutunut palvelutasopäätökseen kirjattujen tavoitteiden mukaisesti.

5.6 Pelastustoiminnan poikkeusoloissa mahdollistavien johtamistilojen ja muiden edellytysten järjestäminen

Pelastustoimen viranomaisten johtamisen edellytykset poikkeusoloissa on varmistettava. Tämä sisältää

- suunnitelman johtamisesta poikkeusoloissa, mukaan lukien suunnitelman päivitys ja suunnitelmaan perehdyttäminen
- johtamis- ja viestintätoiminnoissa tarvittavien toimitilojen, väistötilojen ja suojatilojen määrittämisen ja kunnossapidosta sopimisen
- johtamis- ja viestintätoiminnoissa tarvittavien tietojärjestelmien ja niiden varajärjestelmien määrittelyn ja ylläpidosta sopimisen.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Toimintaympäristössä tai tarpeessa ei ole tapahtunut muutoksia, joilla olisi vaikutuksia tarpeeseen. Johtamistilat ja muut johtamisen edellytykset on järjestetty palvelutasopäätöksen mukaisesti.

Kehittämistarpeena tuodaan esille tarve valtakunnalliselle väestönsuojelun johtamis- ja tilannekuvajärjestelmälle.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Selvityksen perusteella johtamistilat vastaavat tarvetta, mutta väestönsuojelun toteuttaminen edellyttäisi valtakunnallista johtamis- ja tilannekuvajärjestelmää, jonka toteuttamiseksi ei ole kuitenkaan esitetty ratkaisua.

Muita kehittämistoimenpiteitä ei selvityksessä ole avattu.

Aluehallintoviraston arvio väestönsuojelun palveluihin kuuluvien pelastustoimen tehtävien tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta:

Selvityksen perusteella väestönsuojeluun varautumisen suorituskyky on hyvällä tasolla ja tiivis yhteistyö muiden toimijoiden kanssa mahdollistaa väestönsuojelun suunnitelmallisen kehittämisen. Suunniteltuja kehittämistoimenpiteitä voidaan pitää oikeansuuntaisina.

Väestönsuojeluun liittyvien suunnitelmien yhteensovittamista tehdään alueella. Pelastuslaitos on täyttänyt valtioneuvoston asetuksen mukaisen velvoitteensa väestönsuojelun yhteistyöryhmän perustamisesta. Myös väestönsuojeluorganisaatio on määritelty ja selvityksen perusteella se on tarpeeseen nähden riittävällä tasolla. Henkilöstön, kaluston ja tilojen varaaminen väestönsuojelutehtäviin on ajan tasalla. Henkilösijoitusjärjestelmän hankintaa voidaan pitää oikeasuuntaisena kehittämistoimenpiteenä.

Johtamistilat vastaavat tarvetta, mutta väestönsuojelun toteuttaminen edellyttäisi valtakunnallista johtamis- ja tilannekuvajärjestelmää.

Väestönsuojelutehtäviin varatun henkilöstön koulutus on toteutunut osittain. Koulutuksen lisääminen vuoden 2025 aikana on tarpeellinen toimenpide. Koulutus on pääosin toteutunut palvelutasopäätökseen kirjattujen tavoitteiden mukaisesti.

6 Pelastustoimen palvelujen laatu ja sen kehittämistarve

6.1 Valtioneuvoston laadukkaan pelastustoimen järjestämiselle vahvistamien valtakunnallisten tavoitteiden toteutuminen hyvinvointialueella

6.1.1 Tavoite 1: Pelastustoimen palvelutaso toteutuu yhdenvertaisesti ja laadukkaasti sekä valtakunnallisesti että alueellisesti

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Valtakunnallisten strategisten tavoitteiden toteutumista edistetään Helsingin pelastuslaitoksessa toimeenpanemalla muun muassa palvelutasopäätöstä, Helsingin kaupunkistrategiaa (2021–2025), sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan palvelustrategiaa (2023–2025) sekä näistä johdettuja omia strategisia tavoitteita ja toimenpiteitä. Vuonna 2024 pelastuslaitoksen tavoitteet päivitettiin ja sidottiin tiiviimmin valtakunnallisiin tavoitteisiin. Lisäksi kehitettiin toiminnan suunnittelua ja seurantaa.

Helsingin pelastustoimen palvelutasopäätös ja sen painopisteet tukevat valtakunnallisten turvallisuus- ja pelastustoimen strategisten tavoitteiden toteutumista. Valmistelussa on painotettu palvelujen yhdenvertaista saatavuutta ja kaupunkilaisten kuulemista Kerro kantasi -palvelussa. Palvelutasopäätös perustuu Uudenmaan alueelliseen, poikkihallinnollisesti laadittuun riskiarvioon ja koko alueen yhteiseen riskianalyysiin, mikä edistää palvelujen tasa-arvoista toteutumista sekä paikallisesti että valtakunnallisesti.

Uudenmaan HIKLU-pelastuslaitosten yhteistyötä onnettomuuksien ehkäisyssä ohjaa yhteinen tavoite palvelujen yhtenäistämisestä asiakaslähtöisesti. Tätä tukee yhteinen onnettomuuksien ehkäisyn suunnitelmapohja, jolla yhdenmukaistetaan palvelujen järjestämistä ja kehitetään toimintatapoja. Yhteinen perehdytys lisää henkilöstön osaamista ja varmistaa palvelun tasalaatuisuuden sekä lain tulkinnan yhdenmukaisuuden.

Yhteistyötä tehdään tiiviisti myös Kumppanuusverkoston kanssa alueellisen ja valtakunnallisen yhdenmukaisuuden edistämiseksi. Palvelujen laatua, saatavuutta ja vaikuttavuutta seurataan omavalvonnalla, asiakaspalautteella ja tyytyväisyyskyselyillä. Valvontatoimenpiteiden vaikuttavuutta arvioidaan myös kohteiden riskilukujen kehityksen perusteella.

Helsingissä pelastustoiminnan palveluverkkoa laajennetaan pitkäjänteisesti, jotta palvelut olisivat lähellä asukkaita ja toteutuisivat yhdenvertaisesti. Kärkiyksiköillä vastataan nopeasti toimintavalmiuden haasteisiin ennen uusien asemien rakentamista. Toimintasuunnitelmissa määritellään tarkemmin, miten palvelutaso saavutetaan.

Helsingin Pelastuskoulun koulutus tukee pelastajatarpeen täyttämistä valtakunnallisesti. Palvelutason yhdenvertaisuutta seurataan muun muassa toimintavalmiuden toteutumisen kautta eri kaupunginosissa.

Pelastuslaitosten välinen yhteistyö, erityisesti HIKLU-alueella, perustuu vuoden 2015 yhteistoimintasopimukseen ja kehittämistä jatketaan myös Pelastustoimen Kumppanuusverkoston kautta.

Varautumisen suunnittelun asiantuntijat tekevät tiivistä yhteistyötä HIKLU-alueella, Pelastuslaitosten kumppanuusverkostossa ja kansainvälisesti, mikä tukee osaamisen kehittämistä ja palvelujen yhdenmukaistamista alueellisesti, valtakunnallisesti ja jatkossa myös yhteistyöalueittain.

Laadunhallinta perustuu omavalvontaan, poikkeamaraportointiin, asiakaspalautteisiin ja tyytyväisyyskyselyihin.

Keskeistä on poikkeamien tunnistaminen ja korjaaminen asianmukaisella vakavuudella ja nopeudella. Omavalvontaohjelma tukee laadun varmistamista ja palvelujen johtamista. Vuonna 2024 poikkeamaraportointia on kehitetty edelleen.

6.1.2 Tavoite 2: Pelastustoimen henkilöstöresurssit ovat riittävät ja henkilöstö on osaavaa ja hyvinvoivaa

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Helsingin pelastuslaitoksen henkilöstöresurssien kehittämisessä painottuvat hyvinvointi, osaaminen ja saatavuus. Henkilöstön työhyvinvointia tuetaan muun muassa parantamalla työoloja, kehittämällä palkkausta ja vahvistamalla esihenkilötyötä. Henkistä jaksamista edistetään jälkipurku- ja vertaispurkutoiminnan, työnohjauksen ja psykososiaalisen tuen avulla. Työhyvinvointia seurataan henkilöstökyselyillä ja kehittämistoimia tehdään yhdessä työntekijöiden kanssa. Erityistä huomiota kiinnitetään työntekijäryhmiin, joissa on saatavuushaasteita.

Pelastajien ja muun henkilöstön saatavuus on valtakunnallinen haaste, johon Helsingin pelastuslaitos vastaa muun muassa jatkamalla pelastajakoulutusta sekä käynnistämällä ruotsinkielisen pelastajakurssin. Pelastuskoulun rahoituksen turvaaminen nähdään kriittisenä. Osaamisen kehittäminen on järjestelmällistä ja säännöllistä – koulutus on osa päivittäistä työtä, ja jokaiselle työntekijälle suunnitellaan koulutuksia vuosittain. Johtamiskoulutuksiin on panostettu erityisesti vuonna 2024, ja syksyllä 2025 valmistuu moderni simulaatio- ja koulutuskeskus, joka tukee osaamisen kehittämistä ja palvelujen välistä yhteistyötä.

6.1.3 Tavoite 3: Pelastustoimen onnettomuuksien ehkäisy on järjestetty riskiperusteisesti, yhdenmukaisesti ja vaikuttavasti

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Pelastuslaitos edistää onnettomuuksien ehkäisyn palveluiden yhdenmukaistamista pelastusalan yhteistyöverkostoissa, kuten pelastuslaitosten kumppanuusverkostossa ja Uudenmaan HIKLU-verkostossa. Helsingin pelastuslaitos on myös ollut merkittävässä roolissa valtakunnallisen onnettomuuksien ehkäisyn tietojärjestelmän (OEJ) kehittämisessä, tarjoten asiantuntijaresursseja ja osallistumalla ohjausryhmään. Uusi järjestelmä sekä

sähköinen asiointiratkaisu ovat keskeisiä palveluiden sujuvuuden ja asiakaslähtöisyyden parantamisessa.

Uudenmaan pelastuslaitosten yhteinen onnettomuuksien ehkäisyn suunnitelma tukee palveluiden yhdenmukaista ja kustannustehokasta järjestämistä, keskittyen riittävien voimavarojen oikea-aikaiseen kohdentamiseen ja asiakaslähtöiseen kehittämiseen. HIKLU-yhteistyön tavoitteina ovat muun muassa asiakaspalvelun yhtenäistäminen, suuronnettomuuksiin liittyvän suorituskyvyn parantaminen, palvelutason saavuttaminen sekä työhyvinvoinnin edistäminen. Pelastuslaitosten kumppanuusverkosto ja HIKLU-yhteistyö tukevat palvelujen yhdenmukaisuutta valtakunnallisesti ja alueellisesti yhteisten toimintamallien, työvälineiden, ohjeiden ja tiedonvaihdon avulla.

Turvallisuusviestinnän tavoitteena on lisätä kansalaisten tietoja ja taitoja tulipalojen ja muiden onnettomuuksien ehkäisyssä sekä ohjata oikeaan toimintaan vaaratilanteissa. Tehokas ja huomiota herättävä viestintä tavoittaa laajoja yleisöjä ja vaikuttaa myönteisesti asiakkaiden turvallisuustietoihin ja -käyttäytymiseen. Rakenteellisella paloturvallisuuden ohjauksella edistetään turvallisia rakennusratkaisuja ja pelastuslaitoksen toimintaedellytyksiä kaupungissa.

Yhteistyö kaupunkiorganisaation sisällä tukee paloturvallisuutta sekä pelastustoiminnan toimintavalmiusaikoja, mikä parantaa palvelun vaikuttavuutta. Valvontatoiminnalla pyritään ylläpitämään hyvää turvallisuuskulttuuria ja vähentämään onnettomuuksista aiheutuvia vahinkoja varmistamalla, että rakennusten omistajat ja toimijat noudattavat pelastuslain velvoitteita. Vuonna 2024 valvonnan ansiosta on estetty tulipalojen leviämistä ennakoivilla toimenpiteillä.

6.1.4 Tavoite 4: Pelastustoimella on välitön kyky toimia suunnitellusti kaikissa turvallisuustilanteissa, ja se säilyy turvallisuuden lähipalveluna

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Helsingin pelastustoimen palveluverkon kehittämisen keskeisenä tavoitteena on parantaa palvelutasoa ja toimintavalmiutta. Pelastusasemien ja henkilöstön määrää on lisätty, ja kärkiyksiköitä on perustettu nopeuttamaan toimintaa alueilla, joilla pysyvien asemien rakentaminen on vielä kesken. Uusia pelastusasemia on avattu Konalassa (2023) ja Kontulassa (2025), ja kärkiyksikköjä toimii useilla muilla alueilla, kuten Jätkäsaarella ja Suutarilassa.

Palveluverkon laajentaminen edellyttää pelastajaresurssin kasvua, johon Pelastuskoulu vastaa lisäämällä koulutuspaikkoja. Lisäksi yhteistyö eri sidosryhmien kanssa, kuten lausunnot ja osallistuminen infrahankkeisiin, tukee alueen turvallisuuden parantamista. Paikallinen kaavoitus- ja kaupunkisuunnitteluyhteistyö on myös vahvistanut pelastustoiminnan ja ensihoidon toimintaedellytyksiä.

6.1.5 Tavoite 5: Pelastustoimen alueellinen ja valtakunnallinen valmius sekä varautuminen mahdollistavat väestön suojaamisen kaikissa olosuhteissa

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Pelastuslaitos varautuu toimialaansa kuuluvien väestönsuojelutehtävien hoitamiseen riittävin suunnitelmin. Lisäksi Helsingin kaupungin pelastuslaitos vastaa Helsingin kaupungin poikkeusolojen yleisestä väestönsuojelusuunnittelusta. Pelastuslaitos yhteensovittaa kaupungin toimialojen, liikelaitosten ja osakeyhtiöiden sekä muiden toimijoiden väestönsuojelusuunnittelua. Pelastuslaitos vastaa väestönsuojelutehtävien edellyttämästä uhkien ja niiden vaikutusten arvioinnista.

Vuosina 2023–2024 alue on panostanut erityisesti suunnitelmien ajantasaisuuteen, lisännyt koulutusten ja harjoitusten lukumäärää, aloittanut VSS-materiaalihankintoja sekä aikaistanut kalliosuojien peruskorjauksien aloitusta. Alue on tuonut selvityksessä esille, että väestön suojaaminen kaikissa olosuhteissa ja palvelun yhdenvertainen saatavuus valtakunnallisesti edellyttää myös valtakunnallisen varoitusjärjestelmän kehittämistä.

6.1.6 Tavoite 6: Pelastustoimen kansainvälinen toiminta on aktiivista, suunnitelmallista ja kytkeytyy pelastustoimen kansallisiin rakenteisiin

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Helsingin pelastuslaitos ylläpitää aktiivista kansainvälistä yhteistyötä, erityisesti pohjoismaisten pääkaupunkien ja Viron pelastustoimien kanssa. Se valmistautuu tukemaan EU:n Host Nation Support -ohjeistusten mukaisesti kansainvälisen avun vastaanottoa ja koordinoimista yhteistyössä muiden HIKLU-alueen pelastuslaitosten kanssa.

Pelastuslaitos osallistuu aktiivisesti kansainvälisiin kehityshankkeisiin ja kehittää toimintojaan niin, että ne ovat hyödynnettävissä sekä kansallisesti että kansainvälisesti. Lisäksi henkilöstön osaamista tuetaan kansainvälisissä pelastustoiminnan tehtävissä, ja varaudutaan tarvittaessa lähettämään resursseja ja kalustoa ulkomaille onnettomuustilanteissa.

6.1.7 Tavoite 7: Pelastustoimen palveluiden ja tehtävien valtakunnallinen suunnittelu, toteutus ja kehittäminen perustuvat tiedolla johtamiseen ja yhtenäiseen tiedonhallintaan

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Helsingin kaupungin pelastuslaitos osallistuu sosiaali-, terveys- ja pelastustoimen tiedolla johtamisen ja tiedonhallinnan kehittämiseen sekä valtakunnallisiin pelastustoimen palveluhankkeisiin. Alueen mukaan on tärkeää, että pelastustoimen ICT-hankkeiden rahoitus turvataan ja ne valmistuvat ajallaan, jotta palvelut ovat sujuvia ja yhdenvertaisia koko maassa. Helsingille on määrätty vastuu Eteläisen yhteistyöalueen sekä valtakunnallisesta tilanne- ja johtokeskuksesta, jotka jakavat tilannekuvaa eri toimijoille. Pelastustoimen johtamis- ja tietojärjestelmät ylläpidetään osana sosiaali-, terveys- ja

pelastustoimialan yhteistä järjestelmää, ottaen huomioon pelastustoimen erityisvaatimukset, ja kansallisten järjestelmien kustannusvastuu kuuluu valtiolle.

6.1.8 Tavoite 8: Pelastustoimen investoinnit tukevat palvelutuotannon vaikuttavuutta

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Pelastuslaitoksella on toimintavarman ja käyttöturvallisen kaluston ylläpito tärkeänä tavoitteena, ja kalustoa uusitaan säännöllisesti elinkaaritavoitteiden mukaisesti. Toimintavalmiutta parannetaan erityisesti kärkiyksikkötoiminnan laajentamisella alueilla, joissa toimintavalmiudessa on puutteita tai suunnitellaan uusia pelastusasemia. Palveluverkon kehittämisessä on lisätty pelastusasemien ja henkilöstön määrää, ja uusia asemia on avattu Konalaan ja Kontulaan, sekä kärkiyksiköitä toimii useilla alueilla. Kehittämishankkeisiin haetaan aktiivisesti rahoitusta, ja niiden vaikutukset ulottuvat paikallisesti, valtakunnallisesti ja kansainvälisesti.

6.1.9 Tavoite 9: Pelastustoimen hallinto- ja ohjausjärjestelmä on selkeä

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Selvityksen mukaan Helsingin kaupungin sisäinen hallinto ja ohjausjärjestelmä on selkeä ja hyvin määritelty, ja se perustuu kaupungin hallintosääntöön sekä toimialakohtaiseen toimintasääntöön. Kansallisessa pelastustoimen ohjausmallissa ilmenee haasteita, kuten tietopyyntöjen päällekkäisyyksiä ja resurssipulaa vastausten laadinnassa. Kehittämishankkeet etenevät hitaasti henkilöstövajeen vuoksi, mikä aiheuttaa viivästyksiä ja lisäkustannuksia. Lisäksi kansallisella tasolla ei ole yhteisiä tietojärjestelmiä tai toimintamalleja, ja valtakunnallisia tehtäviä on osoitettu Helsingille ilman riittävää rahoitusta tai vaikuttavuusarviointia.

6.2 Sisäministeriön ja hyvinvointialueen neuvotteluissa sovittujen suositusten toteutuminen hyvinvointialueella

Sisäministeriö on asettanut vuosille 2023–2026 seuraavat tavoitteet:

1. Alueen on jatkettava toiminnan uudistamista.
2. Onnettomuuksien määrää tulee vähentää tehokkaasti ja tulipalojen määrä tulee puolittaa vuoteen 2030 mennessä. Hyvinvointialueiden tulee onnettomuuksien ehkäisytyössä kiinnittää huomiota laadun ja vaikuttavuuden vahvistamiseen.
3. Hyvinvointialueiden tulee parantaa toimintavalmiutta alueella toimintaympäristön riskejä vastaavalle tasolle.
4. Hyvinvointialueiden pelastustoimien tulee varmistaa, että väestönsuojeluun varautumisen kohdennetut resurssit ja osaaminen ovat riittävät ja suuntautuvat lakisäädösten tehtävien toteuttamiseen.
5. Hyvinvointialueiden tulee kiinnittää erityistä huomiota pelastusalan työhyvinvointiin ja työturvallisuuteen.

6.2.1 Alueen on jatkettava toiminnan uudistamista

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Helsingin pelastuslaitos on ottanut suosituksen huomioon palvelutasopäätöksessään vuosille 2024–2026 ja toteuttanut useita toimenpiteitä sen mukaisesti. Taloudellisten vaikutusten arviointia ja tiedolla johtamista on kehitetty systemaattisesti. Toiminnan suunnittelu perustuu entistä vahvemmin analysoituun tietoon, ja pelastuslaitos osallistuu aktiivisesti valtakunnallisiin kehityshankkeisiin ja tietojärjestelmä uudistuksiin. Uudet alueelliset ja valtakunnalliset vastuut on otettu huomioon suunnittelussa. Lisäksi pelastuslaitos on mukana useissa kehittämishankkeissa, kuten Rescue Task Forcen ja vaarallisia aineita koskevan suorituskyyvyn kehittämisessä. Pelastajakoulutuksen opiskelijamäärää on lisätty ja ruotsinkieliseen koulutukseen valmistaudutaan.

Suunnitteilla olevia toimenpiteitä ovat muun muassa rauniopelastusosaamisen kehittäminen kansainvälisiin tehtäviin sekä kyyvykkyysien vahvistaminen toimintaympäristön muutoksiin ja poikkeusoloihin vastaamiseksi.

6.2.2 Onnettomuuksien määrää tulee vähentää tehokkaasti ja tulipalojen määrä tulee puolittaa vuoteen 2030 mennessä. Hyvinvointialueiden tulee onnettomuuksien ehkäisytyössä kiinnittää huomiota laadun ja vaikuttavuuden vahvistamiseen

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Pelastuslaitos on strategiansa mukaisesti lisännyt resursseja erityisesti asumisen turvallisuuden edistämiseen muun muassa valvonnan, ohjauksen ja turvallisuusviestinnän avulla. Resurssien suuntaamista on tehostettu ja rekrytointeja on käynnissä. Laitos jatkaa panostuksiaan myös maastopalojen torjuntaan, ohjaukseen, neuvontaan ja turvallisuusviestintään.

Vaikka tulipalojen määrän puolittaminen vuoteen 2030 on hyvä tavoite, pelastuslaitos pitää sitä epärealistisena. Yksittäisellä alueella on rajalliset mahdollisuudet vaikuttaa näin laajaan tavoitteeseen. Tavoitteita asetettaessa tulisi huomioida kokonaisturvallisuus, erityisesti sote-resurssien ja talouspaineiden vaikutukset paloturvallisuuteen.

PRONTOn tilastojen (taulukko 8) perusteella alueen tulipalojen määrä on kahden edellisen vuoden aikana vähentynyt. Luvut eivät kerro, millaiset tulipalot ovat vähentyneet tai mikä syy vähenemiselle on. Alueen on kuitenkin vielä mahdollista puolittaa tulipalojen määrä, mikäli vertailuvuonna käytetään vuotta 2022.

Taulukko 4 Tulipalojen määrässä tapahtunut muutos suhteessa asetettuun tavoitteeseen. Mukana kaikki tulipalot hyvinvointialueittain.

Alue	Verrokkiarvo (=2022)	Tavoitetaso 2030	2023 (kpl)	2023 tasaisen vauhdin tavoitteesta %	2024 (kpl)	2024 tasaisen vauhdin tavoitteesta %
Etelä-Karjala	320	160	307	102 %	295	105 %
Etelä-Pohjanmaa	563	282	512	97 %	592	120 %
Etelä-Savo	334	167	336	107 %	358	122 %
Helsinki	890	445	910	109 %	793	102 %
Itä-Uusimaa	283	142	316	119 %	209	84 %
Kainuu	197	99	167	90 %	199	115 %
Kanta-Häme	374	187	422	120 %	417	127 %
Keski- Pohjanmaa*	171	86	152	95 %	189	126 %
Keski-Suomi	523	262	559	114 %	592	129 %
Keski-Uusimaa	844	422	854	108 %	805	109 %
Kymenlaakso	477	239	464	104 %	429	103 %
Lappi	617	309	636	110 %	640	119 %
Länsi-Uusimaa	824	412	883	114 %	809	112 %
Pirkanmaa	1036	518	1009	104 %	976	108 %
Pohjanmaa*	424	212	347	87 %	329	89 %
Pohjois-Karjala	369	185	392	113 %	460	142 %
Pohjois- Pohjanmaa	853	427	862	108 %	902	121 %
Pohjois-Savo	570	285	525	98 %	662	133 %
Päijät-Häme	496	248	515	111 %	529	122 %
Satakunta	691	346	584	90 %	603	100 %
Varsinais-Suomi	1083	542	1209	119 %	1088	115 %
Yhteensä	11939	5970	11961	107 %	11876	114 %
*Kruunupyy, Luoto, Pietarsaari laskettu Pohjanmaan verrokkiarvoon						

6.2.3 Hyvinvointialueiden tulee parantaa toimintavalmiutta alueella toimintaympäristön riskejä vastaavalle tasolle

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Pelastuslaitos arvioi riskejä systemaattisesti ja hyödyntää analyysiä palvelutasopäätöksessä. Tiivistyvä kaupunkirakenne vaatii huolellista suunnittelua, monipuolisia keinoja ja lisäresursseja. Viime vuosina on perustettu uusia pelastusasemia ja kärkiyksiköitä sekä uusi yksikkö ensihoidon ja pelastustoiminnan tukemiseksi. Alueen selvityksen mukaan kansallisella tasolla tarvitaan tukea ja toimenpiteitä henkilöstön saatavuuden parantamiseksi, pelastustoimen rahoituksen turvaamiseksi, Pelastuskoulun toiminnan pitkäjänteisen rahoituksen takaamiseksi sekä mahdollinen alipäällystö- ja täydennyskoulutuksen käynnistäminen.

6.2.4 Hyvinvointialueiden pelastustoimien tulee varmistaa, että väestönsuojeluun varautumiseen kohdennetut resurssit ja osaaminen ovat riittävät ja suuntautuvat lakisääteisten tehtävien toteuttamiseen

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Pelastuslaitos on resursoinut väestönsuojeluun ja varautumiseen palvelutasopäätöksen mukaisesti ja toimintansa kannalta riittävästi. Vuonna 2024 on saatu toteutettua tarvittavat lisäresursoinnit. Keskeiset suunnitelmat ovat ajan tasalla. Vuonna 2024 on pystytty panostamaan koulutukseen ja koulutusta on järjestetty aktiivisesti mm. kaupungin viran- ja toimenhaltijoille, pelastuslaitoksen henkilöstölle ja vapaaehtoisille toimijoille lisäresursoinnin myötä. Suunnittelutyötä on tehty ja tehdään yhdessä kaikkien kaupungin toimialojen, liikelaitosten ja osakeyhtiöiden kanssa. Ulkohälytinjaarjestelmän tiedonsiirto- ja ohjausjärjestelmä uusittu. Suunnitteilla järjestelmän laajentaminen katvealueille 2025–2027. Pelastuslaitos tekee ylimääräisiä valvontakäyntejä vuonna 2025 isoihin kalliosuojaiin. Lisäksi kalliosuojien perusparannuksia sekä väestönsuojien ja väestönsuojelun materiaalihankintoja on saatu aikaistettua. Väestön suojaaminen kaikissa olosuhteissa ja palvelun yhdenvertainen saatavuus valtakunnallisesti edellyttää myös valtakunnallisen varoitusjärjestelmän kehittämistä.

6.2.5 Hyvinvointialueiden tulee kiinnittää erityistä huomiota pelastusalan työhyvinvointiin ja työturvallisuuteen

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Helsingin pelastuslaitos seuraa henkilöstön hyvinvointia säännöllisesti kyselyillä ja kehittää työoloja yhdessä henkilöstön kanssa. Hyvinvointia tuetaan muun muassa esihenkilökoulutuksilla, työnohjauksella, jälkipurkutoiminnalla ja varusteyksikön perustamisella. Myös työturvallisuuteen ja tasa-arvoon liittyviä koulutuksia järjestetään aktiivisesti. Alueella on myös useita suunnitteilla olevia toimenpiteitä. Näitä ovat muun muassa työväline- ja suojavarustehankintojen jatkaminen, psykososiaalisten kuormitustekijöiden pohjalta kehitetään laajasti työhyvinvointia tukevia toimenpiteitä ja vuonna 2025 otetaan käyttöön toimialalle räätälöity työkykymalli.

Aluehallintoviraston arvio hyvinvointialueen selvityksessä määrittämästä pelastustoimen palvelujen laadusta sekä kehittämistarpeesta:

Pelastustoimen palvelut toteutuvat pääosin yhdenvertaisesti ja laadukkaasti. Alue edistää aktiivisesti palveluiden laadun sekä yhdenvertaisuuden toteutumista. Lisäksi alueen esittämien investointien voidaan katsoa tukevan pelastuslaitoksen palvelujen vaikuttavuutta.

Pelastustoimen henkilöstön saatavuusongelmat on tunnistettu valtakunnalliseksi. Henkilöstön saatavuuden turvaaminen on pitkäjänteistä työtä. Tilanne on tällä hetkellä hallinnassa, mutta ilman pysyviä ratkaisuja, kuten koulun rahoitusta tilanne voi heiketä nopeasti. Alue edistää työhyvinvointia ja työturvallisuutta. Selvityksessä tuotiin esille konkreettisia toimia.

Pelastuslaitoksen henkilöstön osaaminen nähdään kriittisenä tekijänä, ja sen kehittämiseen panostetaan hyvin. Pelastuslaitoksen kansainvälinen yhteistyö on aktiivista ja tukee henkilöstön osaamisen kehittämistä.

Pelastuslaitos pyrkii yhdenmukaistamaan onnettomuuksien ehkäisyn palveluja aktiivisesti. Erilaisten yhteistyöverkostojen kautta kehitetään toimintamalleja, työvälineitä, ohjeita ja asiakasmateriaaleja. Turvallisuusviestinnällä, valvontatoiminnalla ja rakenteellisen paloturvallisuuden ohjauksella on koettu olleen konkreettisia vaikutuksia.

Väestönsuojeluun liittyvät tehtävät on tunnistettu ja toimenpiteet palveluntason nostamiseksi edellyttävälle tasolle ovat käynnissä.

Alueella on useissa riskiruuduissa puutteita ensimmäisen yksikön ja pelastustoiminnan toimintavalmiusajoissa. Nämä puutteet ovat valtakunnallisesti tarkasteltuna laajoja, mutta toimintavalmiuden kehittäminen etenee suunnitelmallisesti. Pelastuslaitos valmistelee parhaillaan tarkennettua, kymmenen vuoden aikajänteelle ulottuvaa kehittämissuunnitelmaa. Hyvinvointialueen tulee lisäksi varautua ennakoitavissa oleviin rakennus- ja tiehankkeisiin, jotta onnettomuuskohteiden saavutettavuus voidaan turvata. Pelastustoiminnan ja -joukkueen toimintavalmius on alueella hyvällä tasolla.

7 Pelastustoimen investointien tarve ja vaikutukset

7.1 Investointien tarve

Hyvinvointialueen tulee valita pelastustoimen osasuunnitelmaan pelastustoimen järjestämisen kannalta tärkeimmät investoinnit sekä niitä vastaavat sopimukset. Aluehallintoviraston tehtävänä on arvioida pelastustoimen investointien tarvetta. Arviossa on kiinnitettävä huomiota siihen, että investoinnit ovat riskejä vastaavan palvelutason edellyttämiä.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Vuoden 2027 pelastustoimen investointien määrä on noussut aiemmin ilmoitetusta 1,86 miljoonasta eurosta 4,98 miljoonaan euroon. Aiemmin tätä suunnitelmaa ei ollut eritelty.

Vuoden 2027 suurimmat investoinnit kohdistuvat ajoneuvohankintoihin, kuten pelastus-, miehistö-, huolto- ja eläinpelastusautoihin sekä väestönsuojelun hälytinja järjestelmän laajentamiseen. Kalustoa uusitaan elinkaarihallinnan mukaan ja paloasemaverkoston kasvaessa. Uusi kalusto parantaa turvallisuutta, tehokkuutta ja kustannustehokkuutta.

Helsingin pelastustoimen palveluverkkoa kehitetään toimintavalmiuden parantamiseksi tunnistettuihin puutteisiin vastaten. Malmin pelastusasemalle ja huoltovarmuuspalveluille etsitään uutta sijaintia alueen rakentumisen vuoksi. Vuosaareen avataan vuonna 2025 väliaikainen kevytyksikköasema, jota seuraa pysyvä asema vuonna 2029. Kevytyksikkötoiminta parantaa valmiutta kustannustehokkaasti. Helsinki vastaa asemien rakennuskustannuksista, pelastustoimi vuokratkustannuksista ja ensikalustuksesta.

Vuonna 2026 korvataan raskasta paloautokalustoa, mukaan lukien kärkiyksiköt, linja- ja nostolava-autot sekä erikoisajoneuvot, elinkaarihallinnan mukaisesti toimintavarmuuden ja käyttöturvallisuuden varmistamiseksi.

Kärkiyksikkötoimintaa laajennetaan parantamaan saavutettavuutta ja valmiutta haasteellisilla alueilla kustannustehokkaasti. Lisäksi huolto- ja miehistöautoja uusitaan. Väestönsuojelun hälytinja järjestelmää kehitetään vuosina 2026–2028. Pelastuslaitoksen harjoitusalue laajenee vuoden 2026 aikana. Öljyntorjunnan kalustoa päivitetään harjakerääjillä ja maastotrukilla, ja F-luokan alus korvataan vuonna 2028 vastaten talvisten olosuhteiden haasteisiin.

Aluehallintoviraston arvio investointien tarpeesta

Investoinneille on selkeät tarpeet niin palveluverkon rakentumisen kuin kaluston uusimisen näkökulmista. Uudet investoinnit parantavat turvallisuutta, tehokkuutta ja kustannustehokkuutta. Investoinnit ovat suunnitelmallisia ja hyvin perusteltuja.

7.2 Investointien vaikutukset

Hyvinvointialueen tulee osasuunnitelmassa arvioida investointien vaikutuksia pelastustoimen palvelujen yhdenvertaiseen saatavuuteen, laatuun ja

kustannusvaikuttavuuteen. Aluehallintoviraston tehtävänä on arvioida investointien vaikutuksia.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Helsingin kaupungin antaman selvityksen ja lisäselvityksen mukaan investoinneilla on paljon vaikutuksia. Niiden mukaan toimintavalmius ja turvallisuus paranevat, kun ajoneuvo- ja kalustohankinnat sekä kevytyksikkötoiminnan laajentaminen parantavat pelastustoiminnan valmiutta erityisesti alueilla, joilla on tunnistettu puutteita.

Investoinneilla pyritään parantamaan kustannustehokkuutta, kun kärkiyksiköiden ja ajantasaisen kaluston käyttö vähentää korjaus- ja ylläpitokuluja ja tehostaa resurssien käyttöä. Investoinneilla pyritään varmistamaan palvelujen saatavuus ja saavutettavuus. Uudet asemat ja ajoneuvot varmistavat nopeamman ja kattavamman avun eri puolilla aluetta. Investointien myötä toiminnan laatu ja huoltovarmuus vahvistuvat. Elinkaarihallinnan mukaiset kaluston uusinnat ja harjoitusalueen laajennus tukevat jatkuvaa osaamisen kehittämistä ja toimintakykyä kaikissa olosuhteissa. Ympäristö- ja erityistilanteisiin varautuminen paranee hyvinvointialueen mukaan investointien myötä, öljyntorjuntakaluston päivitys ja uusi alus parantavat valmiuksia erityisesti talviolosuhteissa ja ympäristövahinkojen torjunnassa.

Aluehallintoviraston arvio investointien vaikutuksista

Helsinki on laajentanut investointien kokonaisinvestointitasoa merkittävästi tulevana vuosina. Helsingin kaupungin pelastuslaitoksen investoinneilla on laaja vaikutus pelastustoimen palveluverkkoon, toimintavalmiuden kehittämiseen ja pelastustoimen suorituskykyyn. Investoinnit ovat tarpeellisia ja perusteltuja.

Aluehallintoviraston arvio investointien tarpeesta ja vaikutuksista:

Investoinneille on selkeät tarpeet niin palveluverkon rakentumisen kuin kaluston uusimisen näkökulmista. Uudet investoinnit parantavat turvallisuutta, tehokkuutta ja kustannustehokkuutta. Investoinnit ovat suunnitelmallisia ja hyvin perusteltuja.

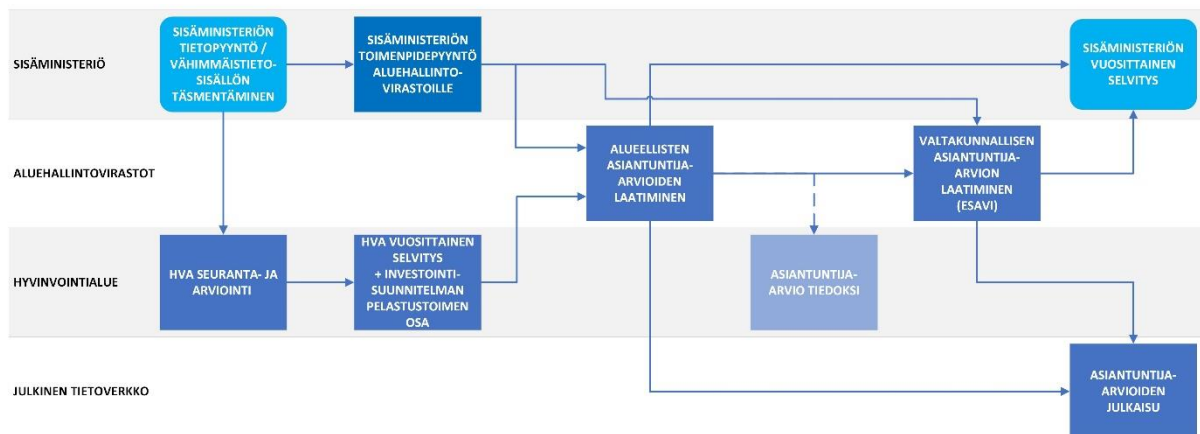
Helsinki on laajentanut investointien kokonaisinvestointitasoa merkittävästi tulevana vuosina. Helsingin kaupungin pelastuslaitoksen investoinneilla on laaja vaikutus pelastustoimen palveluverkkoon, toimintavalmiuden kehittämiseen ja pelastustoimen suorituskykyyn. Investoinnit ovat tarpeellisia ja perusteltuja.

8 Menetelmät ja laatuseloste

Arvioinnin tietopohja

Aluehallintoviraston laatima asiantuntija-arvio perustuu sekä määrälliseen tietoon että laadulliseen aineistoon. Arvioinnin keskeisen tietopohjan muodostaa hyvinvointialueen vuosittainen selvitys. Asiantuntija-arvion pohjana olevaa tilannekuvaa on laajennettu hyödyntämällä pelastustoimen tilastojärjestelmä PRONTO:sta haettuja tietoja sekä dokumenttiaineistoja järjestäjätahojen hallinnosta, toimintatavoista, suunnitelmista ja päätöksistä. Arvioinnissa on lisäksi hyödynnetty aluehallintovirastojen valvontahavaintoja ja muita kansallisten viranomaisten laskelmia ja selvityksiä.

Tietopohja arvion tekemiseksi on koottu tiiviissä yhteistyössä hyvinvointialueen pelastustoimen kanssa. Asiantuntija-arvion laatimisen prosessi on kuvassa 3.

Kuva 3 Asiantuntija-arvion laatimisen prosessi.

Tietopohjan avoimuus, saatavuus ja laatu

Tilastollinen tieto on peräisin hyvinvointialueen tekemän vuosittaisen selvityksen lisäksi pelastustoimen resurssi- ja onnettomuustilastojärjestelmästä (PRONTO), jonka aineisto muodostuu ennen vuotta 2023 toimineiden alueellisten pelastustoimen organisaatioiden sekä uusien hyvinvointialueiden pelastustoimen ylläpitämistä toimenpide- ja resurssirekistereistä. Muut tietolähteet ovat pääasiassa julkisesti ja avoimesti saatavilla olevia. Arvioinnissa käytetyn laadullisen dokumenttiaineiston tiedot on merkitty lähdeviittauksin. Tilastotiedot on poimittu suoraan rekisteristä ilman valtakunnallista tarkistusta. Aluehallintovirastojen raportit valvontahavainnoista ovat avoimesti saatavissa aluehallintoviraston verkkosivuilta.

Muusta tietopohjasta poiketen alueiden kanssa käydyt keskustelut ja niiden aineistot eivät ole julkisia. Yhteisten keskustelujen kautta alueiden edustajat ovat osallistuneet arviointiin, ja heillä on ollut myös mahdollisuus kommentoida valmistuvia arviointitekstejä.

Henkilöstön henkilötyövuosien jakaantuminen eri palveluluokkiin perustuu arvioon. Arvion tekemiseen ei ole valtakunnallista yhtenäistä ohjetta, joten eri pelastuslaitoksilla arviointi on voitu tehdä erilaisin menetelmin.

9 Lähteet ja arvioinnissa käytetty tausta-aineisto

Helsingin kaupungin pelastustoimen vuosittainen selvitys 2024.

Helsingin pelastuslaitoksen palvelutasopäätös 2024–2026.

Helsingin kaupungin pelastustoimea koskeva investointisuunnitelma 2026–2029.

Helsingin pelastuslaitoksen valvontasuunnitelmat 2024 ja 2025.

[Pelastuslaitosten palontutkinnan käsikirja \(2014\), Suomen Kuntaliitto.](#)

Pelastustoimen resurssi- ja onnettomuustilasto PRONTO.

[Pelastustoimen toimintavalmiuden suunnitteluohje, sisäasiainministeriön julkaisu 21/2012.](#)

Etelä-Suomen aluehallintovirasto

Päätoimipaikka

2025